

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	in upravnistvu prejemani:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta „ 12—	pol leta „ 11—
četrt leta „ 6—	četrt leta „ 5:50
na mesec „ 2—	na mesec „ 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaaja vsak dan zvečer izveniši nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplaatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta „ 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta „ 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec „ 2:30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Klerikalci in Jošt.

Lahko si je predstavljati, kako senzacijo je vzbudilo naše razkritje, da je bil Franc Jošt takrat, ko je bil revizor celjske Zveze in žurnalistični bojevniki proti klerikalcem, obenem tudi tajni uradnik in vohun ljubljanske klerikalne Zveze ter v tej lastnosti podkopaval naprednim zavodom tla, izdajal njihove tajnosti in njihove kupčije ter v interesu klerikalcev delal na to, da spravi »Glavno posojilnico« v nesrečo, kar se mu je na veliko veselje klerikalne stranke tudi posrečilo.

Na sveti večer se je »Slovenec« še prav po katoliško zlagal in poskusil pogodbo med Joštom kratkoročno utajiti. Toda spoznal je sam, da tako ne gre in da s samim utajevanjem nič ne opravi in zato je svoj taktiko nekoliko spremenil. Sedaj pravi, da se je Zadruga zveza sicer res pogajala z Joštom, da pa pogajanja niso uspela in da se pogodba ni sklenila, objavljena pogodba pa da je samo načrt, ki se ni podpisal. — »Slovenec« torej priznava, da je načrt pogodbe pristen, tisti načrt, ki smo ga mi objavili in ki je bil spisan v pisarni dr. Šusteršiča, poskuša si pa pomagati iz zadrege s trditvijo, da ta načrt ni postal nikdar veljaven.

Že v svojem razkritju smo pojasnili, da ta pogodba zato ni bila podpisana, četudi veljavno sklenjena, da bi je ne bilo treba predložiti finančni oblasti. Klerikalci niso bili samo na tem, da si prihranijo pristobino, ki bi jo morali plačati od te pogodbe, nego bilo jim je tudi na tem, da ostane stvar tajna. Pri finančni oblasti bi bili takoj spoznali, da ima Jošt obenem dve službi, da je obenem revizor napredne Zveze v Celju in vohun klerikalne zveze v Ljubljani in da bi se to ne razvedelo in da bi to ostalo prikrito, zato klerikalci in Jošt te pogodbe najbrže niso podpisali, nego jo le ustno dogovorili. Mogoče pa je seveda tudi, da so jo podpisali, pa je vzlic temu niso predložili finančni oblasti.

Pristnost od nas objavljenega načrta pogodbe je torej dognana in zdaj je le še vprašanje, ali je ta pogodba stopila v veljavo in kdaj. Tudi to se da dokazati. Ljubljanska Za-

družna zveza je sprejela v prvi polovici leta 1905. in jo sklenila z Joštom — dokaz tega je zapisnik o odborovih sejah Zadruga zveze. Če bi klerikalci dotične liste iztrgali iz tega zapisnika, bi se to poznalo.

Sicer pa kažejo tudi Joštova dejanja, da je bil od leta 1905. — do svojega izstopa iz službe pri celjski Zvezi, vohun in priganjač klerikalne Zadruga zveze v Ljubljani. Navedli smo že v soboto teden več dokazov, kako je Jošt delal za koristi klerikalne Zveze in proti koristim celjske Zveze in njenih članic. Če bi Jošt ne bil vohun klerikalne Zveze, bi pač ne imel nobenega interesa na tem, delati za njemu tuj zavod in proti zavodu, pri katerem je imel sijajno službo. Samo kot plačan vohun klerikalne Zveze je imel Jošt interes, da je zlorabljal svojo službo proti lastnemu zavodu.

Da so klerikalci imeli z Joštom od vsega začetka nepošteno nameno glede naprednih zavodov, kaže že to, da je bila službena pogodba z Joštom pripravljena v pisarni dr. Šusteršiča in ne v pisarni Zadruga zveze. Tako pripravo pogodbo bi gotovo brez vseh težav pripravili tudi v Zadruga zvezi sami, če bi bili hoteli in če bi bilo šlo za pošteno stvar. A niso je pripravili v Zadruga zvezi, nego v pisarni dr. Šusteršiča, pač zato, da bi tudi nihče izmed uradnikov Zadruga zveze zanj ne izvedel. Če bi se bilo šlo za pošteno službo, bi te pogodbe pač ne prikri-vali, a ker je šlo za nepošteno nameno, ne za revizorsko službo, nego za vohunstvo, zato so hoteli vso stvar ohraniti tajno in so pogodbo pripravili skrivaj, v pisarni dr. Šusteršiča.

Pogodba je torej pristna in da je stopila v veljavo, kaže zapisnik Zadruga zveze in pričajo dejanja Franca Jošta. V svoji lastnosti kot vohun klerikalne Zveze je Franc Jošt podkopaval različne napredne zavode in zlasti »Glavno«, s katero so klerikalci hoteli udariti narodno — napredno stranko in se polastiti dragocenih vodnih sil.

Tako je torej ta velikanski škandal pojasnjen. Zdaj pa upamo, da se bo stvar na drugem mestu dalje preiskovala.

Gospodskazbornica in davčna predloga.

V petek so izšla poročila specialne komisije gospodske zbornice o davčnih predlogih. Gospodska zbornica priporoča, da se v poslanski zbornici sklenjeni zakonski načrti o davku na šumečina vina, na žganje in o totalizaterskem davku sprejmo neizpremenjeni.

Na noveli k osebnemu davku pa je gospodska zbornica izvršila več izprememb. Glavni del izprememb zadene zvišanje tarifov. Po načrtu gospodske zbornice se je tarif zvišal na sledeči način: Pri dohodkih od 1200 K do 1350 K za 10 vin., pri dohodkih od 1350 K do 1700 K za 20 v., pri dohodkih od 1700 K do 2000 K za 30 vin., pri dohodkih od 2000 K do 2600 K za 50 vin. itd., pri dohodkih od 2600 K do 10.000 K za 6 kron. Pri višjih stopnjah so bile sprejete postavke, ki jih je določila poslanska zbornica. Tudi je gospodska zbornica znižala eksistenčni minimum zopet na 1200 K. Tudi pri davku samcev je komisija sklenila nekaj izprememb. Pri neozmoženih, vdovcih in takih, ki nimajo otrok in so več kakor 30 let stari, se je zvišal davek pri dohodkih od 4500 K do vseh 20.000 kron za 10%, pri dohodkih od 20 tisoč kron naprej pa za 15%. Pri vdovah brez otrok pa stopi zvišanje za 10% v veljavo šele pri dohodkih nad 10.000 K in za 15% šele pri dohodkih nad 20.000 K. Če prispeva tak davčni obvezanec svojim staršem, sestram, bratom ali njih otrokom, ali pa ločenemu delu z več kakor 1/2 svojih dohodkov, to zvišanje ne stopi v veljavo. Nadalje priporoča komisija sledečo omejitev vpogleda v trgovske knjige: Od obligatoričnega vpogleda so izvzete knjige o odjemalcih, izdelkih in o kalkulaciji ter one knjige in pripomočki, ki imajo za predmet vzdrževanje gospodarstva.

Otvoritev hrvaškega sabora.

(Burne otvoritvene seje.)

V soboto se je sešel k prvi seji novi hrvaški sabor. Splošno se je

pričakovalo, da bo to zasedanje, prvo po zopetni uvedbi ustavnosti, poteklo mirno in poudonono. Ker sta obe pravaški frakciji — frankovci in milinovci — ki tvorita v novem saboru opozicijo, takoj po volitvah izjavili, da nimata namena delati v zbornici destrukcije. Toda prišlo je drugače. Že v prvi seji novoizvoljenega sabora je nastal med saborsko večino — hrvaško — srbsko koalicijo in pravaši tak konflikt, da je danes čisto nemogoče presoditi, kakšne posledice bo imel ta spor na nadaljni razvoj političnih dogodkov v troedni kraljevini Hrvaški. V naslednjem priobčujemo poročilo o prvih dveh sejah hrvaškega sabora, ki sta se vršili preteklo soboto.

Otvoritvena seja se je pričela v soboto ob 11. dopoldne.

Saborski kvestor Salvary je konstatiral, da je najstarejši poslanec Marko Mileusnić, pripadajoč pravaškemu krilu dr. Mila Starčevića, ter ga pozval, naj prevzame funkcijo starostnega predsednika.

Mileusnić je zasedel predsedniško mesto, ter prečital posebno izjavo, v kateri je obžaloval, da v saboru niso po svojih poslancih zastopane Dalmacija, Bosna, Istra, Žumberak in Reka.

Na to je imenoval za zapisničarje najmlajše poslance dr. Srdžana Budisavljevića, dr. Krausa, dr. Ribarja in Hrvoja.

Ko so poslanci Pavunić (frankovec), Akačić (milinovec) in Radić (hrv. seljačka stranka) podali svoje izjave, v katerih so izražali svoje obžalovanje, da v saboru ni zastopana po svojih poslancih Reka, je zapisničar posl. dr. Ribar prečital kraljevski reskript, s katerim se odprva hrvaški sabor.

V kraljevskem reskriptu, naslovljenem na »časne, poštovane, pogravitve in velemonože, ugledne in plemenite, mudre in obzirne, ljubljene in vjerne naše«, se naglašja potreba obnovitve finančialne nagodbe med Hrvaško in Ogrsko, izvolitve delegatov v skupni parlament v Pešto in raznih reform na upravnem in gospodarskem polju. Končno se v reskriptu še poudarja potreba ureditve uradniških in učiteljskih plač ter kongruje katoliške duhovščine.

Na to je odšla posebna deputacija poslancev po bana barona Skerleca in ga točno ob 12. privedla v zbornico: Ban je prečital kraljevski reskript o otvoritvi ter odšel na to s poslanci v cerkev, kjer se je vršil »Te deum«.

Po povratku poslancev iz cerkve v zbornico, je starostni predsednik Mileusnić pozval poslance, naj predajo svoje legitimacije, odredil, da se imajo verifikacijski odseki sestati ob 4. popoldne, ter naznanil, da se vrši prihodnja seja savora v ponedeljek ob 10. dopoldne.

Proti tej odločitvi je hrupno ugovarjala hrvaško — srbska koalicija. Ko je starostni predsednik Mileusnić zapustil svoje mesto, se je vsedel na predsedniški stol najstarejši izmed poslancev hrvaško — srbske koalicije Grga Tuškan, češ, da se je Mileusnić s tem, da je zapustil predsedniški stol, odpovedal predsedniški časti, ter izjavil da se bo prihodnja plenarna seja vršila že popoldne ob 6. Opozicija je proti temu nastopu hrupno protestirala in došlo je v saboru do silno burnih prizorov. Le pologoma je nastal mir. Prepiraje se so poslanci zapustili dvorano.

Ob 4. popoldne so imeli sejo verifikacijski odseki. V tej seji so bili proglašeni za preporne mandati teh poslancev: grofa Jankovića v Šidu, Mihajlovića v Vuki, Hrvoja v Garčinu, Kempia v Jaski, Radića v Ludbregu in Cerovca v Krapini.

Ob 6. se je saborska dvorana zopet napolnila in starostni predsednik Mileusnić je zasedel svoje mesto. Poslanci hrv.-srbske koalicije so ga skušali pregovoriti, naj bi otvoril sejo in dal na dnevni red poročilo verifikacijskega odseka. Mileusnić je to odklonil. Poslanci so se pripravili med sabo in kregali. Ob 7. je stopil na predsedniško tribuno kvestor Salvary ter izjavil, da je Mileusnić s tem, da neče nadaljevati seje, izgubil vse pravice kot starostni predsednik in da je vsled tega dostojanstvo starostnega predsednika prešlo na poslanca Grga Tuškana.

Milinovci in frankovci so sedaj pričeli s hrupno obstrukcijo, jele so peti trompete in piščalke, bučati je jel boben. Hrup je bil nepopisen. Med tem se je Grga Tuškan pospel na

LISTEK.

Jesenska bajka.

Joško Senca.

Bila je viharna noč. Dež je lil iz oblačnega neba in bliskalo se je, da je bilo groza.

Popoten tujec je bredel po cesti, do kolen mu je segalo umazano blato. Kadar se je zablistalo, se je videlo njegovo blede obličje in plašen pogled, s katerim se je oziral okrog, da bi našel zavetja pred neizprosni viharjem. Komaj se je že vlekel naprej in skoro vsako minuto je postal, da bi si oddahnil. Ali preteči bliski so ga zopet spravili naprej, čeprav je bil utrujen do skrajnosti.

V dalji je zapazil nekaj temnega in tuintam malo lučko, ki se je prikazala in zopet skrila. Zveselil se je popotnik, ko je videl, da je prišel do človeškega prebivališča, in hitreje se je opotekal po blatni cesti.

Ves zbit je dospel do prve hiše, ki je stala pred njim sredi viharja tako grozeče in mračno, da ga je popadel strah. Hitro je stopil na prag in potrkal krepko. Ko se ni nihče odzval, je udaril po vratih s pestjo. Po dolgem času se je odprlo okno ob durih in na njem se je pokazala razmršena moška postava.

»Kaj pa je? Kdo razbija ponoči na vrata?« se je zadrlo v divjajočo noč.

»Ubog popotnik prosi vsaj malo strehe; tako vreme je!« je zaprosil tujec plašno.

»Ne bo nič! Idi k vragu!« Okno se je hitro zaprlo.

Potegnila je burja in vzdihnil je popotnik. Šel je dalje po vasi in poprosil pri drugi, tretji hiši, ali brez uspeha. Z jezo in sovraštvom v srcu se je napotil dalje in poprosil pri zadnji hiši, kjer se mu pa sploh še oglašili niso.

Popotnik je padel utrujen sredi ceste na razmočena tla, roke je dvignil kvišku, njegove ustnice pa so izrekle strašno kletev čez vso vas in njene prebivalce. Zablistalo se je in silovito zagrmelo, kletev je bila izrečena.

Z gnevom v duši je gazil tujec naprej. Za vasjo se je dvigal temen gozd, blisk ga je razsvetlil in zapazilo ga je tujevo oko. Krenil je tja in stopal vedno globlje v goščo.

V temi in grozovitem viharju pa je zašel in kot nedorastlo dete je taval in se spotikal ob drevesnih koreninah. V svoji zmedenosti pa je zabredel v potok, ki je tekkel skozi gozd, deroča voda ga je zagrabila s svojo jekleno močjo, kateri se je tujec upiral zaman. Valovi so vzkipeli in ga škodoželjno odnesli seboj — smrti v naročje.

To se je zgodilo pred davnimi časi...

Od tedaj pa je začelo v Močilah, v gozdu, kjer je poginil neznan popotnik, strašiti. Kadar je divjala huda vihra, tedaj se je tujec zbudil in zlez iz svojega mokrega groba. Najraje je posedal za starim znamenjem ob močilskem mostu, kjer je peljala pot v vas. Kdor je prišel mimo, ga je odnesel močilski dedec — tako so mu rekali — v valove divje Močile in nihče se ni mogel rešiti njegovega objema.

Tako je vršil maščevanje nad neusmiljenimi vaščani, ki ga niso hoteli sprejeti pod svojo streho.

Tišina je vladala v zaдуhli izbi; čulo se je le udarjanje debelih deževnih kapelj ob šipe na oknih. Vsi so molčali in zrlj prestrašeni v temno noč, kjer je razsajal strahovit vihar.

»To bo škode na polju in vse nam bo zgnilo,« je spregovoril gospodar in pretgl mučen molk.

»Bog ne prizadeni!« je vzdihnila hišna mati in objela malega sinčka, ki se je boječe pritiskal k nji.

»Da bi se le ne držalo dolgo to deževje,« je zamrmral hlapec in pljunil debelo na tla.

»Ja, ali je kaj hudega, če dežuje? Saj nam je prijetneje sedeti v izbi, kot pa delati,« je pokimal neuki pastir in vprašujoče pogledal starega deda, ki je sedel poleg njega na klopi.

»Lej jo lenobo!« se je razljutil dedek, »seveda, delo ti smrdi! Ne pomisliš pa nič kaj bomo jedli pozimi, če ne bomo zdaj spravili s polja domov. Ti topoglavci hentani!«

Pastir je odprl usta, kot bi hotel nekaj reči, toda beseda mu je zastala v grlu vsled strahu.

Zunaj je zagrmelo in med gromom se je zasilalo kratko, vreseče plakanje; vsi so se zdrznili.

»Močilski dedec,« je bleknil blede pastir in se stisnil k dedu. Vsem je pošla sapa in deček v materinem naročju se je pričel jokati. Dedu se je vrnilo ravnodušje najprej; grdo je pogledal trepetajočega pastirja in spregovoril:

»Ah, kaj! Močilski dedec to ni! Poznam ga predobro, no, saj sem ga že na lastne oči videl. Najbrž skovika sova ali je pa kaj drugega, vse se lahko pripeti. Ali močilski dedec ni bil, njegovo plakanje je bolj zateglo in otožno.

Ta poniglavci tukaj nas pa tako prestraši, pa sam nič ne ve. Raje pojdi spat, šema šemasta!«

Vrgel je še en pogled poln zaničevanja nanj, češ, kaj boste govorili, taki otroci.

Gospodar se je nasmejal in hlapec je ogovoril deda:

»Ali ste res videli močilskega dedca? Nikoli nam še tega niste pravili! Povejte nam kaj o njem, saj je tak dolgčas!«

»Saj res, dedek!« je zaprosil gospodar in prisedel k peči.

»Ja, ali ste ga pa resnično videli? Jaz, jaz tega ne verjamem in o dedcu še nič hudega ne vem,« je zajecjal pastir in se oziral ves preplašen na deda.

»Ti pa sploh nič ne veš,« mu je zabrusil ded v obraz, »pa zakaj ne veš? Zato, ker si take zajčje krvi! Strahopetec si, pa še prve vrste! Pa praviš, da ne verjameš, ko še nič nisi skusil. Da, da, jaz pa! Jaz sem ga videl, na lastne oči in še preveč dobro. Pa če hočeš verjeti ali ne, meni je vse eno; videl sem ga le!«

Pastirju so se odprla usta na stežaj in debelo so gledale njegove plahe oči zdaj deda, zdaj gospodarja. Gospodinja je vstala in peljala otroka spat, ded pa si je natlačil pipo, se odhrkal in začel počasi pripovedovati:

»Ej, ko smo bili še mladi, to smo bili navihani, še vse drugače, kot ste zdaj vi. Ustrašili se nismo nikogar, magari samega peklenščaka ne! Posebno jaz sem bil korajžen in postal, pred nikomur mi ni ušlo srce v hlače. Z eno besedo, glavo sem imel na pravem koncu!

Nekdo sem bil v mestu, kamor sem peljal naprodaj jabolka. Imel sem srečo, da sem hitro poprodal in popoldne sem že drdral s polno možnjo domov

(Konec prihodnjik.)

mesto, kjer navadno sedi ban, ter jel obkrožen od koalicijskih — pred-sedovati.

V saboru sta bila torej naenkrat kar dva starostna predsednika, ki sta oba istočasno opravljala svoj posel med nepopisnim hrupom v celi zbor-nici pozno v noč.

Bila je to prava komedija, ne pa zasedanja hrvaškega sabora.

Kdo je zakrivil te nelepe prizore v hrvaškem parlamentu, ne vemo in tudi nečemo raziskovati, zdi pa se nam, kar izjavljamo popolnoma odkrito, da si prikrivamo svojih simpatij do hrvaško - srbske koalicije, da so šli poslanci hrvaško - srbske koalicije predaleč in izvršili dejanje, glede katerega bi bilo bolje, da bi ostalo — nestorjeno ...

Albanske razmere.

Če smemo verjeti klerikalnim »Rječnikom Novinam«, so razmere v Albaniji strahovito nejasne. Ne samo, da prihodnji albanski knez še danes ne ve, kam bo v svoji novi domovini položil glavo, bo našel tam kar na kupu pet vlad. In vse te vlade si leže v laseh. Kakor hitro se bo torej princ Wied hotel približati eni izmed teh vlad, ga bodo prijele že druge vlade za ušesa. Te vlade pa se tudi proketo malo zmenijo za sklepe veselil. Vsaka ima drugega kandidata in si ne da dopovedati, da Albanci sami nimajo prav ničesar govoriti o tem, koga bodo dobili za kneza. Tako daleč so ubožci že zaostali v kulturi, da jim ne gre v glavo, da je njih prva dolžnost molčati. Zlasti neprijetno za kneza Wieda je baje sedaj princ Fuad, ki se zabava sedaj v Parizu. Več albanskih deputacij ga je že šlo iskat v Pariz. Kaj pa potem, če pride princ Fuad prej v Valono, kakor princ Wied? Se bolj neprijetno za princa Wieda pa bi bilo, če se postavi albanski narod na stran princa Fuada. Italija se nikdar ni posebno ogrevala za princa Wieda, posebne simpatije za njega pa je kazala naša vlada. Ker pa ima naša vlada že pri vseh svojih podjetjih na Balkanu tako smolo, je pričakovati, da je tudi v tem vprašanju ne bo zapustila tradicionalna nesreča in Italija se bo smejala v pest. Italijanska vlada se bojuje že danes precej odkrito proti avstrijski politiki, ki jo odkrito in popolnoma upravičeno imenuje pangermansko. Da pa pridobiva Italija v Albaniji vedno več tal, to dokazujejo dejstva, ki jih ni mogoče ovreči. V Draču obiskuje n. pr. italijansko šolo 120 otrok, avstrijsko pa samo 7 otrok. Podobno je v Skadru in v Valoni, pa tudi otroci, ki so obiskovali avstrijske šole, znajo italijansko in so vzgajeni v italijanskem duhu, ker se vrši poduk v italijanskem jeziku. Princ Wiedu torej gotovo ne bo v Albaniji postlano na rožicah, za enkrat pa še niti ne ve, ali naj pošlje svojo krono, žezlo, prestol in druge vladarske utensilije v Valono, Drač ali Skader.

Srbski konkordat.

Kljub velikim zaprekam, ki jih je stavila avstrijska vlada proti svoji navadi razvoju katoličanstva v Srbiji, bo v kratkem sklenjen med srbsko vlado in Vatikanom konkordat. Obenem je morala srbska vlada seveda skrbeti tudi za ureditev verskega razmerja mušlimanov in se je morala pogajati z ekumenskim patrijarhatom, da prevzame nove položnike v pravoslavni cerkev. Glede mušlimanov so pogajanja že končana in v kratkem se zbore muftiji iz novih srbskih pokrajin, da si izbere svojega voditelja. Da se uredi razmerje med pravoslavni prebivalci v novih pokrajinah, se bo sestal cerkveni sinod v Carigradu. Eksarhat hoče namreč ustanoviti še dve škofiji v Zletovu in Ohridu. O pogajanjih med Vatikanom in srbskim odposlancem dr. Bakotičem se sedaj še ne izve ničesar, kakor hitro pa bo dr. Bakotič končal svoja dela, bo prišel v Rim srbski poslanik Vesnić, da konča pogajanja. V toliko pa so bila pogajanja do sedaj že uspešna, da je popolnoma gotovo, da bodo cerkveni obredi katoliške cerkve v Srbiji staroslovenski.

Štajersko.

Štajerski deželni šolski svet je reaktiviral vpokojeno def. učiteljico Marijo Bezljaj na njenem prejšnjem službenem mestu v Žičah.

Ciril - Metodova vrtca v Hrastniku sta imela pretečeno nedeljo božičnico, katera bo po zaslugi vrlih gospodskih vrtnaric gotovo ostala v spominu ne le otrokom, temveč tudi njihovim staršem, katerih je bila polna šolska telovadnica. Po zaslugi družbe, ki je darovala 100 K in dru-

gih dobrotnikov so bil vsi otroci obdarovani z oblekami, starši so se pa mogli prepričati, da njih mladež vzlic zgodnji mladosti, vendar že kaže, da je po svoji nadarjenosti vredna svojih slovenskih prednikov. Vsi naj bodo pa hvaležni naši vrli družbi in naj v obilnem številu pristopijo našim podružnicam. Opo-minjamo še, da je občni zbor obeh podružnic v nedeljo 4. januarja popoldne v gostilni g. Roša.

Narodna Čitalnica v Celju priredi v sredo Silvestrov večer v veliki dvorani Narodnega doma. Spored obsega koncert Narodne godbe, šaljivo enodejanko, žive slike, šaljive nastope, alegorijo ob 12. uri in ples. Vstopnina znaša za člana, članka in galerijo 50 v, za nečlane 1 K.

Stavka v štajerskih tiskarnah. Danes, v ponedeljek, se je začela v vseh štajerskih tiskarnah stavka. Iziti ne bode mogel nobeden slovenski in nemški list v Celju, Mariboru in Gradcu. Kako dolgo bo stavka trajala, je negotovo.

Telovadno društvo Sokol v Žalcu priredi, kakor že znano Silvestrov večer v dvorani g. F. Robleka. Spored je jako zanimiv in raznovrsten.

Iz Ormoža. Dne 13 t. m. raznesla se je po Ormožu čudna novica. Gospodje, kateri so čukni - generalu iz milosti in usmiljenja podarili mesto tajnika, zadobili so ta dan za svojo dobroto žalostno plačilo. Da bi ta denuncijant iz kletarskega društva izpodrinil par odličnih mož, kateri nočejo plesati po njegovi komandi, poslužil se je najnesramnejšega sredstva s tem, da je pisal društvenemu revizorju pismo, v katerem dotične, vesploštovane gospode obdolžuje najhujših zločinov. Original tega zločinskega pisma se je v odborovi seji prečital in pač si lahko vsakdo predstavljala ne malo začudenje gg. odbornikov. Gosp. načelnik, zelo ugleden, vlezaslužen mož in bivši 40letni župan je takoj izjavil, da načelnštvo le pod tem pogojem za naprej prevzame, da se takoj odstavi imenovanega lažnjivca kot društvenega tajnika. In to se je soglasno sklenilo.

Od Sv. Tomaža pri Ormožu. (Idila z dežele.) Nekemu kmetu v Savcih je ušla žena in se ni hotela vrniti k njemu. Ta vesel dogodek je praznoval kmetič na posebno slovesen način. Najel si je 9 goštev in dal pripraviti v svoji hiši velikansko pojedino. Potem je pa šel od hiše do hiše in povabil staro in mlado na okusno večerjo. Ko je bilo ljudstvo, kolikor ga je šlo v hišo, skupaj, se je začela godba, pojedina in ples. Originalna ta gostija je seveda vzbudila bučen smeh po treh farah.

Ločitev občine Spodnja Poljskava. Važno prometno križišče Pragersko leži v precej veliki občini Sp. Poljskava. Ker namešča Južna železnica tam samo nemško uradništvo in ker se je razvilo nekaj industrije in nemškutarske obrti, mislijo Nemci, da bi kazalo kraj Pragersko izločiti iz občine Spodnja Poljskava in napraviti iz njega samostojno občino. Pri zadnjih občinskih volitvah so spravili pragerski Nemci nekaj več svojih kimovcev v občinski odbor Spodnje Poljskave. Kar goreli so takrat same ljubezni za gospodarski blagor občine in marsikateri drugače trezni slovenski kmetič se je ujel na nemškutarske limanice. Komaj pa so minile občinske volitve, že so začeli Pragerčani delati na delitev občine. Smatrali so trenutek, ko imajo večino v občinskem odboru, ugoden za svoje namene. Minulo nedeljo so celo sklicali javen shod, da bi se isti izrekel za ločitev in da bi se dobilo čim več podpisov. Ta shod se je seveda vršil v Steinklauberjevi tovarniški gostilni, da bi prišlo čim več od tovarne odvisnih volilcev. Predsedoval je shodu kolodvorski restavratore Tröster, zapisnikar je bil schulvereinski nadučitelj Krek. Steinklauber je imel govor, v katerem pa je govoril drugače, kakor njegovi agitatorji ob občinskih volitvah. Živo je slikal navzočim nemškutarjem, kako izsesava Spodnja Poljskava ubogo Pragersko, kako plačujejo nemškutarji na Pragerskem, da imajo dobiček le kmetje, ki pa narobe za Pragersko nič ne dovolijo. Pa Steinklauber se je s svojim govorom vrezal, še nemškutarji s Spodnje Poljskave so hrupno ugovarjali in pokazalo se je, da niso niti oni za delitev občine. Tako bo prišlo, da se bo izrekel celo nemškutarski poljskavski občinski odbor proti ločitvi, neglede na težave v deželnem zboru. Eno pa nam ti dogodki znova pravijo: na Pragerskem in v Sp. Poljskavi bo treba slovensko ljudstvo organizirati in podučevati, da nam nemškutarji nazadnje ne vzame samo Pragerskega temveč celo Spodnjo Poljskavo! Ker ni tam nič narodne inteligence, bi pač morali duhovniki in pa poslanec Pišek kaj storiti, četudi gre za Steinklauberja.

ki je, kakor znano, nemški klerikalec in z duhovščino v najboljših zvezah. Vkljub temu pa dela Steinklauber nemško politiko, dočim. — Enkrat smo morali celo poročati, da je poljkavski župnik Heber pozdravil schulvereinsko šolo ...

Iz Maribora. Dr. Ljudevit Pivko, profesor na tukajšnjem moškem učiteljskem, je napravil pred kr. izpraševalno komisijo v Zagrebu z dobrim uspehom izpit za telovadnega učitelja na srednjih šolah.

Iz Ruš nad Mariborom nam poročajo: Kmetijsko bralno društvo v Rušah je priredilo na Štefanovo pri Novaku običajno Štefanovo veselico. Ta veselica se je priredila leos 41. krat in je bila vedno sijajno obiskana. Prišli so največ domačini, mogli smo pa pozdraviti tudi mnogo ljubih gostov iz cele Dravske doline. Profesor dr. Pivko je imel krasen nagovor o vrednosti knjige in podal pri-gled o delovanju javne narodne knjižnice v Rušah, katera šteje sedaj do 120 največ prav marljivih čitateljev. Domači mešani zbor je na to zapel več lepih pesmi in domači diletantje so vzprijorili dve enodejanki z izvrstnim uspehom. Bila je to počuna in zabavna prireditve, ki bi naj služila za vzor tudi drugim bližnjim krajem.

Od Sv. Lovrenca nad Mariborom smo prejeli daljši dopis, v katerem se bridko toži nad širjenjem nemškutarije in nad malomarnostjo vodilnih slovenskih krogov, ki se za Sv. Lovrenca nič ne brigajo.

Iz Ptuj. (Slov. gledališče.) Že v zadnjem poročilu smo mogli poudarjati lepi razvoj našega narodnega gledališča. Za Miklavžev večer nas je prijetno presenetil nastop naših najmlajših moči v izredno lepo vzprijorjeni otroški igri »Rdeča kapica«. — Dne 21. decembra se je vzprijorila veseliga »Veharjevo letovišče«. Ker se je to igro že bilo pred leti enkrat na ptujskem odru vzprijorilo, je obisk malo zaostajal za prejšnjimi. Igralo se je razmeroma dobro, če tudi se je mestoma videlo, da je bil za študij čas malo kratek. Posebej naj omenimo le g. Vauhnik, ki je v glavni vlogi pokazal vse svoje sijajne zmožnosti, in pa g. Ramšaka, kojega prvi nastop na ptujskem odru je pokazal, da smo pridobili z njim eno prvih moči.

Iz Ptuj. (Nadučitelj Ivan Kaukler.) Na predbožič popoldne smo nesli k počitku nadučitelja okoliške (slovenske) šole, g. Ivana Kauklerja. Bil je le kratko časa bolan. Z njim izgubimo neizmerno mnogo. Bil je mož v vsakem oziru. Kot narodnjak je deloval mnogo, zlasti pa v šoli, ki je bila pod njegovim vodstvom naravnost vzorna. Svoje-ga naprednega prepričanja ni prikrival in v narodnostnih ozirih ni poznal kompromisov. Slovenci Ptuj in okolice ga bodo obdržali v trajnem hvaležnem spominu. Za njegovega naslednika bo huda borba. Nemškutarski krajin in nemški okrajni šolski svet se bodeta gotovo trudila, spraviti na to mesto če že ne izrazitega nemškutarja, pa vsaj narodnega mlačneža. Okoliška šola je za Ptuj in okolico naravnost velikanske narodne važnosti in pristupiti ne smemo za nobeno ceno, da se posreči nasprotnikom nakana. Nemci imajo v mestu svojo šolo, v katero se ne vmešavamo, hočemo pa, da ostane tudi okoliška šola za Nemce nedotakljiva. Gospodje Korošec in Brendič, na vas in vaši stranki je, da dobimo za gosp. Kauklerja vrednega naslednika narodnjaka, in če bi trebalo za to tudi — obstrukcije!

Drobne novice. Iz Maribora. Cesar je odlikoval državnega pravdnika Viktorja Verderberja z redom železne krone tretjega razreda. — Prestavljen je okrajni sodnik dr. V. Pavliček iz Šostanja v Gornji grad. — Umrl je v Mariboru uslužbenec Južne železnice Karel Gollersch, 49 let star. — V Št. Petru pri Zalcu ste zgoreli na Čožič dve hiši veleposestnika Lenka. Domača, šentpavelska in žalska požarna bramba so z velikim trudom ogenj omejile. — V Ptujtu sta na Štefanovo pomoči trčila dva tovarna vlaka skupaj. Ranjen ni bil nihče, železnica ima le nekaj škode na materialu.

Koroško.

Drobne vesti. Zmrznil je pri Rožaku 39letni hlapec Martin Kulnik, ki je bil čez praznike pri svoji krušni materi v Šentpetru. Mož je zašel ponoči s pota, blodil delj časa po travnikih in se končno utrujen vse-del v sneg, kjer so ga našli drugi dan mrtvega. — V Leši so zaprli rudarja Pavla Vernika, ki je na sumu, da je izvršil več tatvin v okolici. Med drugim je ukradel neki natakariči tudi 200 steklenic piva.

Primorsko.

Plesni venček C. M. podružnice v Nabrežini. C. M. podružnica v Nabrežini priredi v soboto, dne 3. prosinca 1914 v lokalih nabrežinske južno - železniške restavracije plesni venček z raznovrstno drugo zabavo. Zveze vlakov iz Trsta, Gorice, Divače in obratno so jako ugodne.

Silvestrov večer priredi letos v »Trgovskem domu« v Gorici C. M. podružnica v prid »Narodni šoli na Blancih«. Odbor ženske podružnice se že nad mesec dni vestno pripravljala, da ponudi ta večer Goricanom iz mesta in okolice res nekaj novega in lepega. Pri prireditvi svira sl. vojaška godba pešpolka št. 19. iz Tolmina. Naj bi ne bilo Goricana, ki bi se na Silvestrovo ne spomnil naše šolske družbe!

C. M. podružnica za občini Ocizla - Klanec in Materijo priredi dne 11. prosinca 1914 jako zanimljiv »cvetlični ples«. Opozarjamo že vnaprej javnost na to prvo prireditve te vrste. Naprošena so vsa cenjena društva v obeh občinah in okolici z ozirom na blagi namen in splošno korist te prireditve naj blagovolijo to vpoštevati, ter kolikor mogoče opustiti vsako prireditev omenjenega dne, oziroma v neposredni bližini pred tem dnevom.

Boj za slovanska društva. Pod tem naslovom je priobčil »Piccolo« strupen dopis, v katerem se strašno napadajo slovanska društva in se označujejo kot bojna društva proti tujim vsiljivcem Italijanom, Madžarom in Nemcem. Posebno ljuto napada dopisnik »Narodno Zajednico« in zagreško poljedelsko banko. Kot najstrašnejše sredstvo proti sovražnikom Slovanom pa imenuje dopisnik Ciril - Metodovo družbo, ki dela največjo propagando in trga slovanske otroke iz rok Italijanov, Madžarjev in Nemcev. Mož naj bo le miren. Liga, Südmarka in Julian trgajo s silo in zvijačo slovanske otroke, da jih poturčijo, naša šolska družba pa in naši zavodi, so se postavili na branik napadene domovine, da branijo svojo posest, svoj narod svoje otroke, česar jim ne more nihče briniti in kar je njihova sveta dolžnost. »Piccolo« naj zabavlja, kar hoče, to nas bo še bolj bodrilo, svetujemo mu pa, da naj lovi svoje italijanske, madžarske in nemške otroke, naše slovanske pa naj pusti pri miru.

Boj za Primorje. V znanem članku Wiedemanna v »Tagespost«, ki napoveduje javno boj Nemcev in Italijanov proti Slovanom beremo med drugim o stališču Nemcev proti domačinom Italijanom in Slovincem tudi sledeče zanimivosti, ki jasno kažejo kakšno strupeno sovraštvo goje Nemci proti Slovanom in kako vsiljivo in obenem zahrbtno je njihovo postopanje. Zelo važno vprašanje je, kakšno stališče naj zavzamejo Nemci na Primorskem proti sosednima narodoma Italijanom in Jugoslovanom. Štiri nemške naselbine so se držale dosedaj v različnem razmerju. Dva in pol tisoč Nemcev ob Liburnijski obali je bilo še do zadnjega časa, ko so začele propagirati panslavistične Nemcem sovražne tendence na strani slvensko - hrvaške majoritete, posebno še, ker so Italijani tam po številu in gospodarsko proti Slovanom tako brezpomembni, da kot političen faktor niti v poštev ne pridejo. — V Pulju je devet in pol tisoč Nemcev, ki pa po večini politično niso neodvisni, ker pripadajo mornarici in drugim vojaškim zavodom. (Puljski Nemci so proti Italijanom irendentom, in tudi še niso paktilirali oficijelno z Italijani kot so to storili tržaški Nemci). Pisec pravi glede teh Nemcev, da je vzrok, da jih dobimo v hrvaško - slovenskem taboru dejstvo, da se v avstrijskem glavnem taborišču še vedno podcenjuje balkanska irendenta (?). Drugi vzrok pa, da so se nagibali Nemci do sedaj bolj proti Hrvatom je ta, da stare hrvaške rodbine niso bile nikdar tako sovražne kot so sovražni in nestrpni Slovenci. Še lepša pa je sledeča trditev. Od velikih in malih mogotcev in od vseh faktorjev, ki so se zanimali za kulturno in gospodarsko povzdigo jugovzhodnih provinc monarhije so bili poslani tja Nemci kot pionirji in učitelji (?) s pismeno zajamčenimi privilegijami in predpravicami pred domačini. In ti domačini jugoslovanski kmetijski sinovi, ki so postali sedaj gospodarji v deželi nočejo priznati Nemcem teh starih pravic in jih povsod odpravljajo iz svojega ozemlja. In za ta bojni pohod Slovanov so se združili vsi slovanski narodi ne oziiraje se na vero in jezik. Laška posest v Trstu se maže, pred vratmi stoji močan sovražnik. Dalmatinske Italijane je iznenadil slovanski naval kot kranjske in štajerske Nemce in jih porazil kljub hudemu odporu. Tudi v Istri in Goriškem in Furlanskem je položaj Italijanov

obupen. In če padejo Italijani ter zagospodujejo Slovani je Nemcem odklenalo. Zato je v interesu Nemcev, da se zvežejo z Italijani, ker imajo od njih končno le še pričakovati več, kot od Slovanov.

Potrjena obsodba. Pred tržaško poroto je bil obsojen 25letni H. Makuc zaradi uboja na 7 let ječe. Makuc je namreč zaklal med preprirom za neko deklo svojega tovariša Viktorja Jamnika. Makuc se je proti obsodbi pritožil na kasacijsko sodišče. V pritožbi navaja, da se mnenje medicinske fakultete graške ne strinja z izjavo zdravnikov psihiatrov, da je bil pri posvetovanju porotnikov, ki so poklicali predsednika, navzoč tudi državni pravdnik in da sta se zaslišala pod prisego oče in brat obtoženca, ki živita z njim v hudem sovraštvu. Kasacijsko sodišče je pritožbo zavrnilo in potrdilo prvo obsodbo.

Iz Pazina. Brajšino večer. V nedeljo 14. t. m. je bil za srednjo Istro znamenit dan. Marljivi odbor društva za »Prosvjeto« je bil namreč odločil, da proslavi znanega istrskega skladatelja Matka Brajša s posebnim večerom, na katerem bi se naj pele samo njegove skladbe. Ideja je bila srečno izbrana in radostno pozdravljena z vseh strani. Omenjeni odbor se je obrnil s prošnjo na skladatelja, naj odbere pesmi, ki naj bi se proizvajale na koncertu. Obenem so se povabili pevci na sodelovanje. Vse se je rado odzvalo, in sestavljal se je velik mešan zbor, ki so ga še pomnožili nekateri dijaki hrvaške gimnazije. Začele so se redne pevske vaje pod spretnim vodstvom M. Govekarja. Za večje skladbe je napisal orkestralno spremljevanje z večšo roko prof. S. Santel, ki je tudi sam vezbal orkester. Vse priprave so se vršile živahno, vsak, ki je sodeloval, je hotel, da doprinese k čim večji proslavi priljubljenega skladatelja. Saj pa tudi zasluži to naš Matko Brajša. Že v svojih gimnazijskih letih je bil navdušen pevec in pevovodja. Kot jurist na Dunaju je bil zvest član »Slov. pevskega društva« in še sedaj rad pripoveduje o takratnih svojih spominih. Kasneje kot zrel mož se je na vseh svojih mestih vedno zvesto bavil z glasbo. Pred vsem le on velik ljubitelj narodnih pesmi. Iz nje se je tudi mnogo naučil in črpal za svoje kompozicije. Harmoniziral je najlepše istrske narodne pesmi, in ta zbirka je našla zaslužnega priznanja ne samo doma, temveč tudi v zunanem glasbenem svetu. — M. Brajša ljubi svojo Istro, zato pa je ravno njej posvetil svoje največje in najboljše skladbe. Pogledjmo samo v naš koncertni program: »Istri«, »Istarskim pobožnicima«, »Istarska koračnica« in »Istarska himna«. Da, da, on je istrski skladatelj kot eksohen. Vendar mu ne smemo radi tega očitati enostranosti. Saj je poskušal svoje skladateljske moči tudi na cerkvenem polju. Uglasbil je n. pr. jako srečno psalm 97, ki se je tudi proizvajal na koncertu. — Še na nekaj ne smemo pozabiti. M. Brajša je namreč tudi izvrsten baritonist. Vkljub svojim 55. letom razpolaga še vedno z jakim glasom, ki smo ga imeli priliko po daljšem presledku zopet slišati na koncertu. Prijetno je donel njegov glas po polni dvorani, in hvaležno občinstvo mu je burno ploskalo. — Kar se drugače tiče samega koncerta, moram omeniti, da je vspel v vsakem oziru prav dobro. Strokovnjaško kritiko bodo prinesli »Novi Akordi«. Skladatelju je bil izročen lorvorjev venec in posvetilno pismo od odbora za »Prosvjeto«, delo prof. Santelna. Na odru mu je izpregovoril predsednik društva za »Prosvjeto« prof. Novljan prigodno besedo. Po koncertu so ostali častilci s komponistom v prijetnim društvu, kjer se je izrekla marsikatera navdušena napitnica. Slava M. Brajši!

Dalmatinski deželni zbor bo sklican sredi januarja na kratko zasedanje. Na dnevnem redu je volilna reforma.

Notarski kandidat in nove-la k zakonu o penzijskem zavarovanju.

V seji socijalnopolitičnega odseka z dne 28. novembra 1913, ki se peča z novelo k zakonu o penzijskem zavarovanju, se je med drugim s pretežno večino sprejel predlog na postavno odprstitev notarskih kandidatov od dolžnosti zavarovanja.

Tako je tudi prav! Brezprimerno krivično in neusmiljeno je ako se podvrže notarske kandidate zavarovalni dolžnosti in sicer ne samo za kandidata, ampak tudi za šefe — notarje.

Postava ima namreč pred vsem namen, varovati, oziroma preskrbeti privatne uradnike po poklicu, ki ne

stremijo za drugim poslom, ampak kojih posel tvori še njih življenjski poklic.

Ne gre torej temu stanu prištevatvati osebe, ki vsled posebnih postavljanih določil le za prehodno čas enako privatnim uradnikom poslujejo, a to le v svrhu, da si pridobe zmožnost za svoj prihodnji poklic.

Morebiti bo kdo dejal: »Saj so kandidati prosti te dolžnosti med štiri letno legalno pripravljajo prakso!« Temu pa se mora odgovoriti z vprašanjem: koliko kandidatov pa je tako srečnih, da postanejo kljub izpolnitvi vseh zadevnih prepisov po 4 letih notariji?

Odvetniškemu kandidatu je možno, da po preteku svoje legalne prakse otvori svojo pisarno. — Notarski kandidat pa mora čakati, da ga po razmerju vakanc in milosti justičnega ministrstva doleti ta sreča.

Notarski kandidat je poprečno brez svoje krivde primoran, legalno prakso na mnoga leta podaljšati, ker ni prej možnosti doseči notarsko mesto.

In ta od takih zunanjih okoliščin odvisna njemu samemu pogostokrat neprijetna dolga čakanja na notarsko mesto, to je njegov poklic, je vzrok, oziroma podlaga njegove dolžnosti se zavarovati, ali drugače povedano, ta smola mu povzroča še škodo!

In pa kar je celo krivično, da, nemoralno! Po § 5 zavarovalnega zakona je potrebno, da naj dotičnik, ki stavi zahteve do zavarovanja, dokaže da je izpolnil vse postavne predpise zlasti pa, da ima za seboj 120 plačilnih mesecev.

To odpade le tedaj, ako nastopi nezmožnost pridobivanja ali smrt zavarovanca vsled nezgode, ki se mu pripeti pri izvrševanju njegove službe.

Zakon določa izrecno, da mora oni, ki naj ima zahteve do končnih zavarovalnin ali rent, v splošnem najmanj deset let član zavarovanja biti.

O nezmožnosti za pridobivanje ali o smrti notarskega kandidata vsled nezgode pri izvrševanju službe — hvala bogu — ni možno govoriti!

Torej bi moral notarski kandidat, ki ob nastopu 5. pripravljalnega leta postane član zavarovanja vsaj štirinajst let kandidat ostati, ako naj zadobi pravico do zavarovalnine.

Specijes takih kandidatov je danes jako redka in gotovo še manj možna kakor notariji s štiriletno prakso.

Nepotrebno je torej notarskega kandidata siliti k zavarovanju, nemoralno pa vsled tega, ker to pomeni toliko kakor plačila zahtevati od takih, katerim ni treba nazaj plačati.

Tako postopanje se protivi moralnemu čutu in je vsled tega tudi po civilnem zakonu smatrati za »contra bones mores« in take zavarovalne pogodbe za neveljavne in nedopustne!

To določilo velja za privatne pogodbe, tembolj se morajo »bones mores« vpoštevati pri zakonodaji, torej ravno zdaj pri obnavljanju in popravljanju penzijskega zakona! Sicer pa mora po zakonu (§ 1270. obč. drž. zak.) taka pogodba, kakor je zavarovalna pogodba imeti značilni moment negotovosti! Ali je to mogoče trditi glede notarskega kandidata ob tu navedenih razmerah, nikakor ne!

Ako se hoče kdo spodtikati vsled tega, ker je najti kandidate, ki po preteku legalne prakse nimajo predpisanih izpitov, dobro! tedaj naj se določi izjema za take kandidate do tedaj, da izpolnijo postavne pogoje, kajti vendar ne gre, da vsled par izjem trpe škodo vsi notarski kandidati; sicer pa bi povzročilo tako izjemo določilo, ki bi postavno sililo take kandidate k zavarovanju, da bo vsak stanovski tovariš čim preje skušal doseči vse kvalitete za notarijat ali za substitucijsko zmožnost t. j. čim preje napraviti izpite!

Penzijsko zavarovanje ne tvori torej nikakor korist ampak škodo za notarske kandidate. Prosim vas, od kod izvira težnja šefov si pomoči s takozvanimi »divjimi koncipijenti«? Zasti iz vzroka, ker ni zanje treba plačati nikake zavarovalne premije, so torej ceneji kakor notarske prakse željni juristi, to so kandidati.

Kot poznejši notar nima kandidat več pravice do zavarovanja, primoran je torej ta nedostatek nadomestiti drugim potom in sicer s tem, da se za doživetje gotove starosti ali za smrt zavaruje. Notarski kandidati so pa po večini oženjeni, zlasti slovenski kandidati, in kot bonus pater familias mora tak kandidat ravnotako skrbeti za svojo rodbino, in sicer kljub penzijskemu zavarovanju, kajti saj bi zavarovalnina, ki bi jo morebitni 14letni kandidat oziroma njegova rodbina dosegla, po

dejanskih odnošajih nikakor ne zadoščevala za — če tudi skromno pojmovano — ekstenzijo.

Notarski kandidat, ki po večini niso krežusi, so torej primorani, si napraviti dvojno plačevanje, prvič za penzijsko državno zavarovanje, drugič za življenjsko privatno zavarovanje, kar vsak močno občuti.

Ta stvar pa ima še drugo stran! Gospodje notariji so zavezani razumno kandidatski plači eno polovico ali celo dve tretjinki zavarovalnih premij plačati iz lastnega, — kar seveda tudi vpliva na kandidatsko plačo!

Kaj pa se zgodi z vplačanimi premijami, ki znašajo letno najmanj 86.000 K. — (Notar. Ztg. No. 2 iz l. 1900)?

Od kandidatov vplačane zneske se vrne nazaj, kadar kandidatje postanejo notariji, seveda pa brez obresti torej v golem glavnem znesku. Od notarijev vplačane premije — na leto nič manj kot 50.000 K — pa se zgube prav po krivici v mošnjičku zavarovalnega zavoda, kajti ne dajo jih niti šefu, niti kandidatu nazaj!

Parlamentarni socialno politični odsek je govoril, potrdil je trdost ali pravilno rečeno krivico, ki jo slučajno zada notarskemu stanu, ki šteje v svoji sredi veliko za domovino visoko zaslužnih mož, a ima le to napako, da nima niti enega stanovskega zastopnika tam gori.

Treba je, da se zavzame za to zadevo tudi naši g. poslanci in sicer v parlamentu samem ob priliki debate k nameravani penzijski noveli, ako pride do tega.

Vpoštevati je, da je v očigled teh prekarjih razmer sklenil notarski penzijski institut ustanoviti v zmislu § 65. penz. zak. nadomestno zavarovanje kandidatov potom tega instituta ozir. njemu priklapljenega nadomestnega instituta in sicer malce ugodnejše, kakor to določa dosedanja penzijska postava.

V že predsankcioniranem načrtu tozadevnih pravil obdržala se je metoda desetletne karentne dobe v obče in štiridesetletnega članskega pripadništva za starostno rento. Možnost vkupljenja čakalnih let je dobro zasnovana ugodnost, a seveda le za tistega, ki ima denar!

Cela zadeva je za na naš stan jako resna! Naši notarski g. delegati za Dunaj pa tudi naši poslanci imajo v tej važni stanovski zadevi hvaležno nalogo. Zeleti je, da se strnejo — ne glede na narodnost in politično pripadnost — vsi ti velikaši in to, kar bodo sprevideli za dobro, z resno in neomahljivo zvestobo izvrše.

Fr. Kr.—er.

Dnevne vesti.

— Kranjski deželni zbor bo sklican na petek, dne 9. januarja. Do tedaj mora biti imenovan tudi **deželni glavar**. V »Zarji« čitamo: »Kakor je slišati z Dunaja, še ni nedvomno zagotovljeno, da bo dr. Šusteršič zopet imenovan za deželnega glavarja. Pravijo, da bi ga grof Stürgkh sicer zelo rad držal, da pa v nekaterih merodajnih krogih razpoloženje ni več tako ugodno za dr. Šusteršiča, kakor je bilo nekda.« — O tej stvari smo čuli tudi mi nekaj zanimivih stvari. Dr. Šusteršič — pravijo naše informacije — je zadnji čas najpogostejši človek na svetu. V delegaciji niti ust ni odprl in odklanjal je vsako odgovornost za izvajanja drugih jugoslovanskih delegatov. Pazil je vedno, da bi ga zagledal grof Berchtold in kadar je ministrov pogled nanj padel, se je dr. Šusteršič priklonil do tal. Tudi v parlamentu ga je sama milina napram vladnim možem. A vendar ne stoji njegove šanse nič posebno dobro. Dlugoszova afera je grofa Stürgkha precej prestrašila in boji se, da bi prišle kranjske afele v državni zbor, dasi računa na drugi strani s tem, da ima Šusteršič toliko in toliko poslancev na razpolaganje in postane vladi lahko jako nadležen. Toliko stoji: grof Stürgkh ima glede imenovanja dr. Šusteršiča jako tehtne pomisleke in se še ni odločil, kaj naj stori.

— **Najnovejši klerikalni škandal in »Slovenčeva« hinavščina.** Dunajski krščanski socialisti so sicer za kakih petindvajset odstotkov spodobnejši in pravičnejši od kranjskih klerikalcev, vendar ve ves svet, da so koruptna družba, ki ima krščanstvo samo na jeziku, sicer pa časti samo boga Pobasaj in živi za tuj denar ne le veselo in brezskrbno, nego tudi skrajno razuzdano. Krščansko-socialna pravna razuzdanost je zdaj povzročila nov škandal. Vladni svetnik in nižjeavstrijski deželni odbornik prof. Sturm, ki je v Novem mestu izza prejšnjih let dobro znan, je junak tega škandala. Imel je razmerje z ženo nekega uradnika Wagnerja in zdaj je prišlo do ločitve zakona Wagnerjevih. Obravnava je

krivdo prof. Sturma jasno dognala. Seveda je to za dunajske krščanske socialiste hud udarec, zakaj na Dunaju niso tako velikodušni in prizanesljivi, kakor slovenski naprednjaki in tudi krščanski - socialno občinstvo na Dunaju je malo bolj občutljivo za take skandale, kakor pa so kranjski kmetje. Škandal prof. Sturma bo imel na Dunaju vsekakor politične posledice in kar zadene dunajske krščanske socialiste, to čuti tudi slovenski klerikalci. Razumemo torej, da je »Slovenca« Sturmov škandal zelo neprijetno presenetil, ne razumemo pa, kako je mogel biti tako **skrajno nesramen**, da je zapisal: »Ta žalostni slučaj pa jasno kaže in priča, da spadajo na odlična in vodilna mesta katoliških strank ne samo ljudje, ki **katoliško govorijo**, ampak **katoliško živijo**.« Res, skrajna nesramnost je, da se je »Slovenec« upal oglašati se s tako hinavščino **ravno na predvečer obletnice Krekovega škandala**. Naposled je pa le nekaj razločka med Sturmom in Krekom. Sturm je čisto navaden posveten koritar in igra v dunajski stranki nekako tisto vlogo, kakor pri naših klerikalcih kak Zajec, Krek pa je ne le faktični voditelj naše klerikalne stranke, nego tudi duhovnik in učitelj morale na duhovskem semenišču. Krekova afera ima torej že vsled tega še vse drugače škandalozen značaj, kakor Sturmova. Pa še nekaj je uvaževati: naj je Sturm še tako grdo ravnal, tega le ni storil, kar je zagrešil Krek. Theimerjeva je javno dala razumeti, da jo je Krek najprej zapeljal, potem pa jo hotel obsebiti Povšetju, da bi mogel brezskrbno nadaljevati svoje razmerje in eventualnega otroka prepustiti Povšetju. To pa presega pač vse meje in zato se mora vsakemu stiditi ta predrzna hinavščina, ki jo povodom Sturmovega škandala uganja »Slovenec«. O katoliškem življenju naj kranjski klerikalci že kar nič ne govorijo, zakaj razuzdanosti in propalosti, kakor med kranjskimi klerikalci, pač ni lahko kje dobiti. Stranka, ki ima dr. Kreka za voditelja, je sama sebe obsodila.

— **Klerikalci in »Glavna«.** Naše razkritje, da je bil Fr. Jošt ob enem, ko je bil revizor celjske zveze tudi vohun klerikalne zadružne zveze v Ljubljani, da je izdal klerikalcem tajnosti naprednih zavodov in po klerikalnem naročilu pehal »Glavno« v nesrečo, je seveda vzbudilo velikansko senzacijo. Klerikalce je to razkritje tako potrla, da par dni sploh niso prišli do sapa; šele na sveti večer so dobili toliko moči, da so se oglašili. Seveda taje. No to je brezuspešno prizadevanje. Koncept tiste službene pogodbe med klerikalno zadružno zvezo se nahaja v zanesljivih rokah in je sodišču vsak čas na razpolago. Ta koncept je spisan, kakor priča rokopis v pisarni dr. Ivana Šusteršiča in je bila ta pogodba sprejeta od Zadružne zveze. Te dokaze smo pripravljene doprinesti vsak čas. Sicer pa je »Slovenčeva« tajnega tako krotko in bojazljivo, da se iz njega od daleč spozna silnistrak, ki lomi klerikalce vsled našega razkritja. Kdor ima čisto vest, ne taji na tak bojazljiv način, nego nastopi energično in gre na sodišče. Klerikalci pa se tega seveda ne upajo. No, o stvari se bo že še govorilo in več, kakor bo klerikalcem ljubilo.

— **Gospodine Dlugosz** ni več minister, njegova korupcijska afera ga je pokopala. Cesar ga je odpustil iz službe z lastnoročnim pismom, ki ima naslov: »Ljubi plem. Dlugosz.« Kakor se je pojavilo v državnem zboru, ni bil Dlugosz plemič, ko je postal minister. Sicer je bil tudi v kratkem cesarjevem lastnoročnem pismu imenovan kot plemič, a to je bila pomota, ki jo je povzročila gorostasna površnost ministrskega predsednika. Kako torej, da je zdaj v cesarjevem lastnoročnem pismu zopet brati: »Ljubi plem. Dlugosz«? Bržčas je vlada v naglici izposlovala, da je bilo Dlugozu podeljeno plemstvo, samo da bi se mogel naslov cesarjevega lastnoročnega pisma sedaj zopet tako glasiati, kakor tedaj, ko je Dlugosz postal minister. Prav prijeten tisti trenutek najbrže ni bil, ko je moral grof Stürgkh cesarju povedati, kakega ministra je imel in kako neprijetno zmotno je povzročila njegova površnost.

— **Denuncijantje na poslu.** »Grazer Tagblatt« je priobčil v svojem sobotnem večerniku članek, v katerem po svoji znani maniri napada »Slovanski klub« v Ljubljani in ga dolži, da pod vodstvom ravatelja Ivana Hribarja in dr. Ivana Oražma opravlja veleizdajniške posle ter dela velikansko in panslavistično propagando. Denuncijacije graškega kljuka seveda ne morejo doseči »Slovanskega kluba«, ker je le-ta visoko vzvišen nad napadi takih pro-

padlih kreatur, katerih edino metje je veleizdaja in ki skušajo pozornost oblasti odvrtiti od sebe s tem, da druge dolže dejanj, ki jih sami izvršujejo tako za dnevom. Ako na te napade vkljub temu odgovarjamo, storiimo to zgolj zaradi slovenske javnosti, ne pa radi propalci, ki odlagajo svoj gnoj in svoje blato v predalih graškega »šuftenblata«. »Slovanskemu klubu« se očita, da posreduje Slovincem službe v Srbiji. To je docela iz trte izvita laž, ker nima »Slovanski klub« prav nobene službene posredovalnice, pač pa daje priporočila vsem onim, ki iščejo službe na Balkanu in ki so tega priporočila tudi vredni. Opravila s tem kot nepolitično društvo isti posel, kakor dunajski »Trgovska in obrtna zbornica«, ki je s svojočasno, kakor je znano, pozvala trgovske in obrtne sloje, naj se pridno uče srbskega in bolgarskega jezika, da jim bo potem skrbela s svojimi priporočili za udbone in masne službe na Balkanu. Če uvažujemo to dejstvo, potem nam bo morda umljiv besni napad v »Grazer Tagblattu« na »Slovanski klub«. Nemci so računali, da bo marsikatera masna služba v Srbiji pripadla njim, sedaj pa so jim ti upi splavali po vodi, ker se tudi Slovenci gibljejo in ne drže rok križem pri oddajanju službenih mest v Srbiji. Zato ta velika jeza in ta silen gnev, ki diši iz denuncijacije v »Grazer Tagblattu«. Toda ta jeza je docela neupravičena, neupravičena tako dolgo, **dokler nam Nemci na rodni slovenski grudi odjedajo kruh, da morajo naši sinovi v tujino s trebuhom za kruhom**. Naših ljudi ne sprejemajo k sodišču, ne k železnici, naši filozofi stradajo brez služb, absolvirani gimnazijci in realci čakajo že štiri in več let na vsprejem v železniško službo, toda za nje ni mesta, dasi dan za dnevom sprejemajo v državno in železniško službo na slovenskih tleh nemške aspirante. **A vendar morajo tudi naši ljudje živeti**, saj imajo pač tudi oni **želodec kakor Nemci!** In če le-ti ne dobe doma niti **drobtinice kruha**, potem jim pač ni **zameriti, ako si iščejo skorjico ljubega vsakdanjega kruha v tujini** in naj bo tudi ta tujina gotovim krogom toli omražena Srbija! Gre za želodec, za ljubi kruhek, in pri teh dveh se neha vsak **sentimentalnost!** Dajte naši mladini, našim železničarjem, našim profesorjem, našim učiteljem kruha doma, pa bo takoj prenehala tisto **krušno gibanje** med Slovinci, ki je v svoji brezdušnosti, brezskrbnosti in frivolnosti **nazivati »vleizdajniško, velikosrbsko in panslavistično!**« Tako je in nič drugače, častivredna gospoda, ki nas tako ljubeznjivo denuncirate, ob enem pa nam na naših tleh odjedate kruh in nas podite v tujino!

— **Iz deželnega odbora.** Za nadaljne adaptacije v prisilni delavnici se dovoli, oziroma priporoča deželni zboru nov naknadni kredit 6000 K, ker prvotno v to svrhu določeni kredit 20.000 K ni zadoščal. Oskrbnina za vzgojevališče se povisja za 20%. — **Telefon na Završnici.** Sklene se telefonska zveza Bled-Završnica, ki se izpelje na lastnem daljnovodu in Završnica - Jesenice - Lesce - Radovljica, ki se izpelje na brzojavnih drogih državne železnice, ako se za to izposluje dovoljenje. Po mnenju referenta bo to pričetek splošnega gorenjskega telefona. — **Zadružni zvezi** dovoli večina za leto 1912 izvršene revizije izredno podporo 4000 K. — **Gospodarski zvezi** pa za razstavno lopo 3500 K. — Občini Moste se dovoli za novo šolsko poslopje preostanek dotičnega kredita za leto 1913 v znesku 1000 kron. — Dr. Jakobu Šilcu, prefektu v Marjanišču se podeli vsučiliška ustanova letnih 1600 K. — **Proračun mesta Idrija** se vsled pritožbe kaplana Oswalda in rudniškega erarja proti glasu naprednega deželnega odbornika izdatno priizriže. Zlasti se za preizidavo slavnostne hiše št. 509 upostavljeni kredit 40.000 K zniža za 20.000 K, kredit za ceste do 8000 K na 3000 K itd. Tudi se sklone stroga revizija vsega občinskega gospodarstva. (Prav se vam zgodi, Idričanje, zakaj niste izvolili v deželni zbor prečastitega gosp. dekan! Prip. pisca.)

— **Moščanski Oražem sili pod Ljubljano.** Iz Most nam poročajo, da je tamkajšnji občinski svet v včerajšnji občinski seji sklenil napraviti petico na deželni zbor, da se Moste priklonijo mestni občini ljubljanski. Ali je moščanska občina prenehala biti ožetu Oražmu molzna krava, da se je hoče sedaj naenkrat iznebiti? Toda nam se zdi, da dela mož račun brez krčmarja!

— **Dr. Ignacij Žitnik.** Po dolgi bolezni je snoči v tukajšnjem Leonišču umrl državni in deželni poslanec kanonik dr. Ignacij Žitnik. Pokojnik je stal dolgo let v javnem življenju in si je pridobil simpatije in spoštovanje tudi pri političnih nasprotnikih. Svoje javno delovanje je začel dr. Žitnik kot urednik »Sloven-

ca«. Urejeval je pač list v klerikalnem smislu, a njegov klerikalizem ni zadostoval Mahničnu in njegovim somišljenikom, kakor tudi ne takratnemu škofu Missiji, ki je vrhu tega Žitnika zaradi njegovega narodnega mišljenja še zelo pisano gledal. Prvi katoliški shod je Žitnika prav odriil od lista; Žitnik je pač ostal v uredništvu, toda odločilna moč ni bila več v njegovih rokah. Za klerikalnimi kulisami so se takrat morale goditi čudne reči in čudne spletke, kajti proti Žitniku se je kdo ve iz kakih vzrokov začela nekaka gonja. Najprej je hotel dr. Šusteršič pripraviti Žitnika ob mandat, potem ga je hotel škof Missija odstraniti iz Ljubljane in ga poslati na kmete. Žitnik se je z veliko težavo ubranil tega preganjanja. Šel je v Rim in tam na nekem cerkvenem zavodu napravil doktorat. Vrnivši se v Ljubljano, se je s klerikalno stranko pač poravnal, a kake večje vloge ni igral niti v stranki, niti v deželnem ali v državnem zboru. Kanonik je postal šele pred nekaj leti. Pokojnik je bil zelo koncilijantnega značaja in je užival vsestransko spoštovanje. Vsi, ki so ga poznali, mu ohranijo prijazni spomin.

— **Konkurs gosp. Kotnika** v Spodnji Šiški uporablja ravnatelj gospod Anton Kristan kot reklamo za njegovo »Konsumno društvo za Ljubljano in okolico« v »Zarji« z dne 23. t. m., češ v tem društvu se članom prodaja blago, s tako konkurenčno ceno, da je celo gospoda Kotnika uničila. — Dejstvo je pa, da so cene v tem društvu po večini višje nego pri drugih trgovcih. V Spodnji Šiški se nahaja 21 trgovin s tremi pekarnami in dve prodajalni Konsumnega društva z eno pekarno. — Torej laglje bi bilo 24 trgovin uničiti tri, kakor trem 24 trgovin. Saj pregovor pravi: »Viele Hunde sind des Hasen Tod!« — Vse kaj drugega je, kar konsumente odvaja od drugih trgovcev, ter jih vabi v Konsumno društvo. — To so premeteni sladki govori gospoda Antona Kristana in njegovih pomagačev, zlate obljube, katere se pa nazadnje izsprenevajo v prazne fraze in končno neumnost konsumentov, ki letijo kakor kalini na limance gosp. ravatelja Kristana. — Da, da gospodu Antonu Kristanu pač vse prav pride.

— **Smrtna kosa.** V Radečah pri Zidanem mostu je umrla v cvetju mladosti 19letna gđc. Marlenka Homana, hčerka gospoda okrožnega in železniškega zdravnika dr. Al. Homana. Naše iskreno sožalje.

— **Novo vrste klerikalnega lova na naprednjake** so si omislili novomeški klerikalni meščanski zvezarji. Katehet Ažman in koncipient Ogrizek sta Meščansko zvezo preselila v Rokodelski dom. Da bo bolj »vleklo«, sta dosegla tudi gostilniško koncesijo v tem domu na katoliški podlagi. In da bo tudi gostilna še bolj »vlekla«, so nastavili vino liter po taki ceni, kakor je po vsaki drugi gostilni izključena, ker je z ozirom na visoko ceno vino sploh nemogoče. Vsaj velja danes najslabši dolenski cviček 48 do 60 v na debelo. Katehet in koncipient pa ga prodajata po 64 v na drobno. Seveda samo tistim, ki so člani Meščanske zveze. Ker pa taka nizka cena — tudi če je vino navadna brozga — marsikoga, ki zdaj še ni bil član Meščanske zveze, rada zapelje v skušnjava, je pričakovati, da bodo klerikalci na ta način dobili dovolj novih udov, ki bodo ostali zvesti vsaj toliko časa, dokler bosta katehet dr. Ažman in koncipient dr. Ogrizek imela kaj vina po 32 krajcarjev liter. Kaj poreče generalni štab Svete vojske k temu katoliškemu zapeljivanju k pijančevanju?

— **Umrl je gosp. Janko Poliak**, trgovec v Kranju. Pokojnik je bil blaga duša in izvrsten družabnik; svoječasnno je deloval prav uspešno pri kranjskem Sokolu, bil član vseh narodnih društev in vedno odločno napreden. N. v m. p.!

— **Iz Ljubnega na Gorenjskem.** V »Slovenca« št. 295 se je neki dopisunec po 20dnevem »gruntanju« oglašil na dopis v »Slov. Narodu«. Kar se tiče Lampetovih zaslug za našo občino in v splošnem, se pač ne izplača prerokati, ker eno je gotovo, da bodo Lampetove zasluge in podpore prišle v veljavo pri davkih in dokladah. Da je pa bilo imenovanje g. Lampeta za častnega občana v zvezi s »koritom«, ostane pribito, pa naj to korito potrebuje Peter ali Pavel. Na napade na osebo g. Ambrožiča, da on še šteti ne zna, bodi omejeno, da ima g. Ambrožič za njegove študije primerno več znanja kot pa vsakdo drugi, ki je v »najožji« zvezi z dopisnikom, ker vzlic temu, da se je pribilal do mature in dve leti dremal na Dunaju in v Pragi, opravlja »šlibarska« dela, za katere je zmožen vsak penzionirani feldvebel brez študiranja. Toliko v pomirjenje krvi.

— **Z Bleda.** Naš gospod župnik je postal največji konkurent gostilni-

čarjev in hotelirjev in se je izkazal božični dan na prižnici tudi za policijskega inšpektorja. Oznani je svojim backom, da naj se strogo drže policijske ure. Pri nas sta pač dovolj dva policista, ampak župnik hoče, naj bodo se on sam in vsi njegovi pristaši in razne njegove tajne policistije na delu. Sam pa hoče z vsem pritiskom imeti gostilničarsko obrtno blejskem otoku, tam seveda, da bi se nič ne šlo za policijsko uro in tudi ne za motenje službe božje, ampak samo za dober »kšeft«. Njemu ni za božjo pot na blejskem otoku, ampak postane naš divni otok nekako pijansko zatočišče. Točil je že več let brez vsake kocesije, tam na otoku ni treba nobene policijske ure in kake druge kontrole tudi ni, kajti popivalo se je cele noči več nego po dnevu. Njegova lakomnost ga je privela že tako daleč, da ne pripusti kakemu drugemu obrtniku, peku ali branjevki niti za en vinar, prodati, ampak ga enostavno zaradi nevoščljivosti takoj odpodi, če bi se le kak tak prikazal.

Več Blejcev.

Največja senzacija moderne kinematografije je gotovo »Vladarica Nila«! O tem piše »Neue Freie Presse« o predvajanju na Dunaju sledeče: »Vladarica Nila, skromen naslov, pod katerim se skriva Antonius & Kleopatra po Shakespearjevi drami. Vajeni smo, da ustvarja umetnost moderne kinematografije prave čudeže. Toda z »Vladarico Nila« prekosila se je naravnost samo sebe, ustvarila je umotvor, ki je po inescenaciji, pesniškem navdajenju in krasoti vpriporitve naravnost vzor na »Vladarico Nila« prekaša vse dosedaj krasne slike. Ta Kleopatra se nam kaže presenečeno pravno in ta Antonius je pred nami kakor da bi oživel sredi sedanega časa. Čudežne veselice na dvoru kraljice se ne morejo primerjati onim, ki smo jih dosedaj videli tudi na največjih odrih. Da se je moral vpriporiti rimski senat, morale so se prezidati dvorane in da se vmislimo v Egipt, k temu se je potrebovala vsa ista krasota, ki jo vidimo v filmu. Tudi pred nemogočim se ni ustrašil režiser. Tako vidimo prizor, v katerem se vrže sužnja svetim krokodilom. Najmočnejši prizor pa je rimska armada v Egiptu. Pri tem prizoru je več kot 15.000 oseb. Vsestransko priznanje je želo predvajanje tega pesniškega umotvora. — Ta film predvajal se bode v kino »Idealu« od 3. do 8. januarja. — Danes še »Za večno«. — Jutri smešni večer s krasno veseligradjo »Radosti rezervnih vaj«. — Danje nastopi tudi Maks Linder in Moric Prince.

V zaporu se obesil. Na Štefanov večer se je bil »Slonov« hotelski najemšček Teodor Klenovšek zaradi ljubosumnosti nad svojo ljubico, neko sobarico, tako razjezil, da se jo je bil na ulici dejansko lotil, kakor ga je v obližju glavne pošte prijel stražnik in odvedel na ravnateljstvo na Bleiweisovi cesti, ljubico je pa povel, da je šla za pričo. Dekle je bilo usmiljeno in je na policiji izpustilo, da so ji ljubimca izpustili na prosto, a ko sta prišla ven, se je je kar v obližju uradnega poslopja zopet lotil, ter jo začel z nožem obdelavati po rokah, kakor je ta začela vpiti in klicati na pomoč. Zopet je prišel stražnik ter nevaležnega ljubimca aretoval. Ker je bilo dekle telesno poškodovano in razlutenega ljubimca ni bilo varno zopet izpustiti, so ga čez noč zaprli v policijski zapor, drugi dan ga oddali pa sodišču, kjer se je predvčerajšnjem ponoči iz obupa obesil.

Pretep med vojaki. K tej notici od sobote smo naprošeni, da konstatiramo, da se je omenjeni dogodek zgodil ob 12. ponoči, da sta se sprla samo 2 vojaka in pri prerekanju razbila samo 2 vrčka. Patrulja je odpravila samo ta dva vojaka, stražnik pa ni posredoval.

Našla se je ženska ročna torbica z majhno vsoto denarja in listkom od perila. Izgubljenica jo dobi na Starem trgu št. 1, II. nadstropje.

Kdo je pozabil zavoj? O praznikih je neki gospod pozabil v trafiki Češarkove zavoj svil. Dotičnik dobi zavoj v trafiki.

Razne stvari.

* Mesto Berlin kupilo radij. Berolinska občina je dovolila 242.000 mark za nakup radija v zdravilne svrhe.

* Sluga kardinala Rampolla. Iz Rima poročajo: Slugo kardinala Rampolla bodo aretirali. Obdolžen je, da je izvršil razne sleparije. Gre za znano afero testamenta.

* Razporoka nemškega princa Etela Friderika. Iz Pariza poročajo: Govori se, da je prišla soproga nemškega princa Etela Friderika v Pariz, da začne proces za razporoko.

* Ruski konzulat v Pragi. Iz Petrograda poročajo: Zunanji minister je predložil državi dumi zakonsko

predlogo za nakup stavbišča v Starem mestu Prage, kjer naj se zgradi ruski konzulat.

* Eksplozija. Iz Torre Annunziata poročajo: V neki hiši, kjer so izdelovali umetalni ogenj, se je pred par dnevi zgodila velika eksplozija. Izpod razvalin so potegnili štirinajst mrtvih in pet ranjenih.

* Pavel Stepanovič Popov, znani ruski orientalist, je umrl v Petrogradu v starosti 70 let. Deloval je 30 let na Kitajskem, kjer je sestavil velik rusko-kitajski in kitajsko-ruski slovník in študije o Mongolskem in Kitajskem.

* Železniška nesreča. Iz Gromingna poročajo: Blizu železniškega mostu, ki vodi čez oranjski kanal, je skočil s tira brzovlak. Pet oseb je mrtvih, dvanajst pa ranjenih. Sin nizozemskega ministrskega predsednika Van der Linden je mrtev.

* Slepe telefonistke v Ameriki. Kakor poroča »Electrical Review«, so poskusili v Združenih državah uporabljati slepa dekleta kot telefonistke in sicer s popolnim uspehom. Slepe telefonistke so baje svojo nalogo boljše izvršile, nego telefonistke z normalnimi očmi.

* Velika defraudacija. Iz Luksemburga poročajo: V Defendingnu so aretirali bančnega uradnika Redetzkyja, ki je defraudiral 300.000 mark. Orožništvo je izjavilo, da pozna osleparjeno banko. Nemška vlada je predlagala, naj se defraudant prime in izroči.

* Železniška nesreča. Iz Moravske Ostrave poročajo: Na tukajšnji postaji je zadel delavski vlak št. 56 v neko lokomotivo. Obe lokomotivi in dva vozova so skočili s tira. Strojevodja Lakozil je bil usmrčen. En železniški uslužbenec je bil težko, osem železniških uslužbenec pa je bilo lahko poškodovanih.

* Krvava drama. Iz Berolina poročajo: V Oberstenfeldu se je odigrala krvava drama. V noči od srede na četrtek je prišel Viljem Kinnerlen, ki je bil ločen od svoje žene, domov ter z nožem težko ranil svojo ženo, tasta in svoje tri otroke. Na sosedo, ki so hoteli priti na pomoč, je streljal. Osem oseb je bilo težko ranjenih. Kinnerlen se je na to ustrelil.

* Nesreča pri božičnici. Iz Calumeta poročajo: Pri božičnici, ki so jo priredili stavkajočim rudarjem, je nekdo zaklical »Ogenj!«. Nastala je velikanska panika. Vse je drvelo k edinemu izhodu. 82 oseb je bilo usmrčenih, med temi 47 otrok in 30 žensk. Stavkajoči trdijo, da je paniko povzročilo društveno vodstvo, ki se je pred kratkim organiziralo, da prepreči ekscese stavkajočih.

* Kardinal Rampolla — umorjen? Iz Rima poročajo: Tu se razširja govorica, da kardinal Rampolla ni umrl naravne smrti. Oficielno se je reklo, da je kardinal umrl na angini pectoris. »Messagero« poudarja, da je kardinal l. 1910 obnovil svojo oporoko, ker se je takrat čutil zelo bolanega, da je moral iti v Švico. Vse je tedaj kazalo, da ima paralizo. Bolezen pa se ni razvijala in kardinal je naprej opravljal svoje posle. List predlaga končno, naj se kardinalovo truplo izkoplje in obducira.

* Afera italijanskega poslanca Todeschinija. Iz Verone poročajo: V soboto je bil končan proces, ki ga je naperil socialnodemokratski poslanec italijanske zbornice, Todeschini, zaradi razžaljenja časti proti liberalnemu listu »L' Arena« v Veroni. Odgovorni urednik in izdajatelj lista sta bila oproščena. Todeschini je bil obsojen, da povrne vse stroške. Zdaj je Todeschini tožil tudi list »Perserveranza« v Milano zaradi razžaljenja časti. Ta list je namreč tudi ponatisnil članek tržaškega lista »Coda del Diabolo«.

* Zagonezna smrt učiteljice v otroškem vrtcu. V nekem dunajskem hotelu so našli v petek zjutraj ustreljeno 27letno učiteljico na otroškem vrtcu v Dunajskem Novem mestu I. B. Prišla je v spremstvu nekega ritmojstra iz Dunajskega Novega mesta in prenočila z njim v hotelu. Zjutraj je poklical ritmojster uslužbenca in jim povedal, da se je njegova spremljevalka ravnokar ustrelila. Zdravniška preiskava je dognala, da je bila deklica takrat že najmanj 5 ur mrtva. Ritmojster je bil torej 5 ur pri mrtvi ali težko ranjeni deklici, ne da bi poklical pomoč. Govore, da sta nameravala izvršiti dvojni samomor. Ona se je ustrelila, njen ljubček pa se je skesal.

* Novi albanski knez in albanski natak. »Esti Ujsag« poroča iz Brašova: Princ Wied, bodoči albanski vladar, je, kakor znano, v sorodu z romunskim dvorom in biva že dalj časa v Bukarešti. Pri tej priliki prirejajo večkrat izlete v okolico Brašova, posebno pa v Predel. Pred par dnevi se je pripeljal princ pred železniško restavracijo predelso v avtomobilu, v katerem je sedel tudi mlajši romunski princ. Natak, ki je

stregel princu, se mu je predstavil z besedami: »Visokost, sem Albanec«. Princ ga je na to vprašal po njegovih osebnih razmerah ter mu daroval tri dukate. Drugega dne se je pripeljal avtomobil pred postajo. Natak, ki so pozvali, naj se odpelje z avtomobilom v grad. Tam je imel natak daljši razgovor s princem. O čem sta govorila, ni hotel povedati natak, pač pa se je odpeljal s prvim vlakom v Valono.

* Rodbinska tragedija. V Oberstenfeldu na Švabskem se je odigrala na sveti večer strašna tragedija. Posestniku Kimerleinu iz Beilsteina je pobegnila njegova žena in sicer k njenemu očetu. Na sveti večer je prišel mož k svoji ženi in jo prosil, da bi se poravnala. Žena ga je zavrnila in mu povedala, da je vložila tožbo za ločitev zakona. Mož se je tako razburil, da je začel naravnost divjati in sklenil, da bo umoril celo rodino. Vrnil se je skrivaj v stanovanje svojega tasta. Vsi v hiši so že spali. Najprej je pobil zavrnjeni mož s težkim kladvom tasta, nato je zaklal z nožem svojo ženo in dve svakinji. Vsled vpitja otrok je morilec zbežal in tekel k svojemu svaku. Svaki in žena sta pobegnili pred njim. On je streljal za njima in je oba težko ranil. Strelji so zadeli tudi otroke. Nato se je vrnil na svoj dom. Ko ga je drugi dan prišel iskat orožnik, ga je hotel ustreliti. Rešil ga je brat morilca, ki je stopil predenj ter mu zaklical: Streljaj, toda ustrelil boš brata. Mož je prosil nato brata, da naj ga pusti z orožnikom 5 minut v sobi, da bo pisal še eno pismo, nakar bo šel z orožnikom. Brat mu je ustregel in ga pustil samega. Komaj pa je bil mož sam, se je ustrelil v glavo in obležal na mestu mrtve.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 29. decembra. Gosposka zbornica je imela danes dopolnilno sejo, v kateri je nujno postavila kot prvo točko na dnevni red predlogo o osebnem davku. Snoči so vse tri stranke gosposke zbornice v svojih klubovih sejah sklenile, da naj se predloga sprejme tako, kakor jo je izdelala finančna komisija, torej z zvišanjem davčnih postavk že od 1200 kron naprej. Gosposka zbornica bo cel načrt še danes sprejela.

Državni zbor. — Rusinska obstrukcija.

Dunaj, 29. decembra. V poslanski zbornici se nadaljuje rusinska obstrukcija s stvarnimi popravki. Predsednik je govoril o umrlemu ministru Zaleskemu prisrčno posmrtnico. — Opoldne se je izvedelo, da nameravajo Rusini odnehati od obstrukcije. Res so Rusini sklenili ustaviti obstrukcijo, toda le pod pogojem, če zavzamejo stranke večine stališče proti vladi, ki se obotavlja vresničiti pravične zahteve Rusinov v Galiciji. Pričela so se pogajanja z voditelji strank večine, ki pa do sedaj ne obetajo uspeha. Kot prva sta v plenumu zbornice govorila poslanca Niestranski in Levickij.

Vlada § 14.

Dunaj, 29. decembra. Nasproti poskusu prirediti v parlamentu demostriacijo proti uvedbi § 14., v katero svrhu bi celo Marolusi za nekaj časa opustili svojo obstrukcijo, izjavljajo na kompetentnem mestu, da je sedaj brezploden vsak trud preprečiti vladi § 14., ker je absolutno gotovo, da bo mali finančni načrt in proračunski provizorij za leto 1914. brezpogojno uveljavljen že z novim letom.

Železniške zgradbe.

Dunaj, 29. decembra. Železniško ministrstvo je danes pismeno odgovorilo na interpelacijo poslanca Rybafa zaradi nastavljanja inozemskih delavcev pri železniških zgradbah v Trstu. Odgovor pravi, da je železniško ministrstvo vnovič najodločnejše opozorilo podjetnike na pogodbeno dolžnost, ki jim nalaga, da morajo povsod jemati v službo v prvi vrsti le domače delavce.

Długosz.

Dunaj, 29. decembra. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje dve cesarjevi lastnoročni pismi glede sprejetja demisije ministra Długosza.

Delavsko gibanje.

Dunaj, 29. decembra. Včeraj se je vršilo od več tisoč delavcev obiskano javno protestno zborovanje proti pomanjkanju dela. Zborovalci so napravili po zborovanju obhod po Ringu ter pred parlamentom demonstrirali proti vladi in proti parlamentu.

Komisija v Prachaticih.

Praga, 29. decembra. »Narodni Listy« potrjujejo, da je bil občinski svet v Prachaticih res že razpuščen

in poverjeno vodstvo komisiji 21 členov.

Ruski konzulat v Pragi.

Petrograd, 29. decembra. Zunanji minister je predložil dumi zakonski načrt, glasom katerega se pooblašča vlada, da kupi v Starem mestu v Pragi zemljišče, vredno 80.000 rubljev, kjer naj se zgradi ruski konzulat.

Razmere v Galiciji.

Lvov, 29. decembra. V navzočnosti nad 500 delegatov in vseh poslancev se je vršil na praznike tu shod ukrajinske stranke in ukrajinskega narodnega sveta. O notranje-političnem položaju je poročal poslanec dr. Levickij. Shod je izrekel javil, da Ukrajinci niso več vezani na noben kompromis v vprašanju deželne volilne reforme. Rusini hočejo zahtevati namesto 27,2% sedaj 30% poslancev v gališkem deželnem zboru. Nadalje se mora številu volilnih okrajev reducirati na minimum in na noben način se ne sme izpremeniti razmerje deželnih odbornikov pod 7:2. Ukrajinski državnozbornski klub naj se bojuje proti vladi grofa Stürgkha tako dolgo, da se zajamči volilna reforma. Če se to ne zgodi do 15. januarja, naj se pogajanja prekinijo. Poslanci naj se zavzamejo za administrativno delitev Galicije na dva dela.

Dunaj, 29. decembra. Listi poročajo, da so se na praznik vršila v Galiciji zborovanja poljske ljudske stranke, na katerih so se izrekli poslancu Stapinskemu nezaupanja.

Tirolski deželni zbor.

Inomost, 29. decembra. Krščanski socijali in katoliški konservativci so se približali drug drugemu. Konservativni list »Tiroler Landeszeitung« bo zastopal odslej naprej čisto klerikalno stališče in krščanskih socijalcev ne bo več napadal.

Inomost, 29. decembra. Tirolski deželni zbor se sestane 7. januarja k zadnjemu zasedanju pred novimi volitvami. Italijani imajo pripravljenih za obstrukcijo 92 nujnih predlogov.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 29. decembra. Seja hrvatskega sabora je trajala do nedelje ob 1/4. zjutraj. Posrečilo se je sabor konstituirati. Za predsednika je bil izvoljen Srb Bogdan Medaković, za namestnika Hrvata dr. Pero Magdić in dr. Edo Lukinić, vsi trije koalicijski. Za to predsedstvo so glasovali poslanci koalicije in unionisti. Za zapisnikarje so bili izvoljeni koalicijski dr. Števan Simeonović-Čokić, Giga Jović in Večeslav Wilder ter frankovec Ivan Zatluka. Ves čas so trajali hudi kravali opozicije. Koalicija je priredila novemu predsedstvu viharne ovacije, opozicija pa je akklamirala starostnega predsednika Mileušnića, večina mu je klicala: »Proč z njim!«. Starčevićanec Zagorac je protestiral proti volitvi, nakar ga je zavrnil predsednik Medaković, da je starostni predsednik sam izjavil, da se bo druga seja vršila v soboto ob 6. uri zvečer, potem pa je svojo lastno besedo snedel. — Mileušnić: To ni res! — Iz večine: Vi lažete! Sredi nemira izjavi predsednik, da je vlada predložila sledeče predloge:

1. Podaljšanje indeminutete do konca junija.

2. Podaljšanje finančne nagodbe za eno leto.

Prihodnja seja se je vršila danes ob 10. dopoldne.

Kdo bo kralj?

Osijek, 29. decembra. Zagrebške »Novosti« bodo prinašale z novim letom zgodovinski roman »Kdo bo kralj?«, ki opisuje boje Ivana Zapolje proti cesarju Ferdinandu. List je razposlal po deželi velike lepake z naslovom romana. Državni pravdnik v Osijeku pa je videl v tem veliko nevarnost za državo in je lepake konfisciral, češ, da bi morali tudi povedati, katerega kralja si je treba misliti, srbskega ali bolgarskega?!

Bosna.

Sarajevo, 29. decembra. Skupina poslancev okrog Dimovića se je konstituirala kot srbska narodna stranka. Nova stranka ima šest poslancev. Poslanec dr. Simić je izjavil, da bo šel z Dimovičem vsakokrat kadar ga bo ta k temu pozval. Dimović je ob tej priliki daroval listu »Istina« vse svoje prejemke kot poslanec, drugi njegovi pristaši so darovali po 1000 K, tako, da je dobil list 12.400 kron.

Carjev ukaz.

Petrograd, 29. decembra. Izšlo je carjevo povelje, ki zadržuje rezerviste, ki bi morali sredi decembra biti odpuščeni iz aktivne službe, še do aprila pod orožjem.

Kardinal Rampola umorjen?

Rim, 29. decembra. Zatrjuje se, da bo odredila policija ekshumiranje trupla kardinala Rampole, ker je ba-

je upravičena sumnja, da ni umrl naravne smrti. O oporoki ni sledu.

Francoska vojska.

Pariz, 29. decembra. Vojni minister Noulens je v finančnem odseku senata izjavil, da so znašali stroški za pridržani letnik vojakov 234 milijonov in za pospešitev oboroževanja 72 milijonov frankov. Vlada bo izdala v ta namen prihodnje leto še sto milijonov. Odsek je sklenil zvišati generalom plače. Finančni minister Caillaux je govoril o proračunskem provizoriju. Prihodnji proračun bo izkazal brez izdatkov za Maroko 600 milijonov, s temi izdatki pa 850 milijonov frankov deficit.

Portugalski monarhisti.

London, 29. decembra. Iz Lizbone poročajo, da se je posrečilo 30 političnim vjetnikom, monarhistom, zbežati iz ječ. Zbežali so na Španjo.

Dogodki na Balkanu.

Črnogorska kraljica.

Cetinje, 29. decembra. Bolezen kraljice Milene je stopila v kritičen stadij. Bati se je katastrofe.

Kriza v Srbiji.

Belgrad, 29. decembra. Na medrodajnem mestu izjavljajo, da vlada še ni podala svoje demisije. Demisijonar je baje, pa še pred sejo skupščine samo vojni minister general Božanović, ki ni hotel znižati svojih zahtev za vojsko. Če pa bi odstopil ministrski predsednik Pašić, bo njegov naslednik srbski poslanik v Parizu dr. Vesnić.

Belgrad, 29. decembra. Včeraj so imele staroradikalne stranke sešestanek, na katerem so pozvale ministrskega predsednika, da naj obdrži predsedstvo. Pašić je imel obširen ekspoze o mednarodnem položaju Srbije, ki ga je označil kot zelo resnega. Srbija je primorana pripravljati se z vsemi silami na vse eventualnosti. V obširni debati se je poudarjalo nato potreba kooperacije z mladoradikalci.

Belgrad, 29. decembra. V današnji seji skupščine bo stavljen predlog na tajno sejo, v kateri bo razjasnil ministrski predsednik Pašić mednarodni položaj Srbije, ki da je precej kritičen.

Srbski prestolonaslednik.

Dunaj, 29. decembra. Snoči se je vračal preko Dunaja srbski prestolonaslednik Aleksander v Belgrad. Z njim se je peljal tudi princ Pavel Karagorgjević.

Srbsko - bolgarska meja.

Sofija, 29. decembra. Bolgarska vlada je pooblastila svojega poslanika v Carigradu, da podpiše pogodbo glede razsodnika v srbsko-bolgarskem sporu zaradi meje pri Radovishtu. Razsodil bo ruski general Holmsen, bolgarski delegat bo Topalčikov.

Bolgarsko sobranje.

Sofija, 29. decembra. Bolgarsko sobranje je sklicano za prihodnji četrtek.

Zarota proti carju Ferdinandu.

London, 29. decembra. Kakor poročajo »Daily telegraph« je bolgarski kabinet baje svetoval carju Ferdinandu, da naj za nekaj časa zapusti Sofijo, ker je policija zasledila zaroto proti njemu. Poročevalec dostavlja, da hoče kabinet v resnici samo kralja odstraniti, ker namerava vlada provzročiti sama državni prevrat. Garnizija v Varni se je baje uprla.

Novo četaško gibanje.

Solon, 29. decembra. Baje je pričakovati za spomlad v Trakiji in Makedoniji novo četaško gibanje. V Melniku so imeli četaški voditelji že tozadavno zborovanje. Veliko vlogo bo baje igral bivši turški častnik Bekir aga.

Albanija.

Volona, 29. decembra. Vojni minister Mehmed paša Derhala je odstopil. Njegov naslednik bo baje bivši turški major in sedanji šef albanske generalnega štaba Šefket beg.

Rim, 29. decembra. »Tribuna« poroča, da je trozveza sprejela predlog dovoliti grškim četam nadaljni rok do 18. januarja, da izpraznijo teritorij, namenjen Albaniji.

Dunaj, 29. decembra. »Albanska korespondenca« poroča, da so srbske čete zasedle velik del Ljume, ki naj bi pripadel neodvisni Albaniji.

Armenija.

Carigrad, 29. decembra. Nemški in ruski poslanik sta predložila v petek velikemu vezirju novi izpremenjeni načrt reform za Armenijo. Protizidovske demonstracije v Rumuniji.

Bukarešta, 29. decembra. V Jassyju so se pripetile včeraj velike protizidovske demonstracije. Posredovati je moralo vojaštvo, ki je rabilo bajonete. Na ulicah so se vnele pravcate bitke. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

Društvena naznanila.

V telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu se vrši v sredo na starega leta večer »Silvestrov večer« z nadvse zabavnim in zanimivim sporedom: Vzorna vrsta nastopi s skupinami na bradli. Vprizorijo se nadalje tudi živi marmornati kipi. Smeha polne točke so: produkcija dveh šaljev gimnastov na bradli, dalje tekmovanje svetovnih boksarjev, belokožca Jeffriesa in črnca Johnsona in nastop dveh plesalcev kot začetnikov. Opolnoči alegorija. Po polnoči bo marljivo igral bratski orkester Sokola I. plesne komade za plesateljino mladež. Začetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina za osebo 1 K.

Sokolski ples priredi Sokol I. Ljubljanskemu zavednemu občinstvu v soboto, 3. januarja 1914 v veliki dvorani Mestnega doma. Sodeluje bratski salonski orkester Sokola I. pod vodstvom br. Salmiča. Obleda promenadna. Vstopnina za osebo 2 K. Začetek točno ob 8. Za obilen obisk vabi odbor. Na zdar!

Na Silvestrovem večeru »Ljubljanskega Zvona« se bodo v vinskem paviljonu točila sledeča vina: letošnji pristni cvček iz Gadove peči, štajerski rizling in refoško, vse iz priznane kleti Petra Štepcarja v Šiški. Torej je poleg pevskega vžitka dovolj skrbjeno tudi za gasenje žeje. V sredo zvečer v Mestni dom!

Časten večer. Ljubljanska podružnica zveze škotistov priredi v soboto, dne 3. januarja zvečer v posebi sobi restavracije pri »Novem svetu« časten večer svojemu predsedniku g. Jos. Kurentu povodom slavlja 25letnice njegovega službovanja.

Telovadno društvo Sokol v Domalah priredi v sredo, dne 31. t. m. v prostorih Sokolskega doma Silvestrov večer. Ta prireditev obeta radi raznovrstnega sporeda obilo zabave ter razvedrila. Med drugim nastopi tudi novoustanovljeni tamburaški zbor, dramatični odsek pa vprizori burko dvodejanko s petjem »Dva Pavla«. Tudi za lahkonega plesalca je preskrbljeno vse potrebno. Začetek točno ob 8. zvečer. Na svidenje tedaj na Silvestrov večer!

Delavsko bralno društvo v Idriji priredi dne 31. t. m. običajni Silvestrov večer v svojih društvenih prostorih z jako izbranim sporedom. Po dolgih letih nastopi zopet močan društveni tamburaški zbor pod vodstvom g. Ferjančiča. Tudi pevski zbor bo zapel par lepih pesmi.

Prosveta.

Hrvatska opera v Ljubljani. V soboto, 3. januarja se po mnogih letih vprizori velika Verdijeva opera »Aida«. Glavne vloge poje: gdč. Korščeva (Aida), ga. Horvatova (Amneris), g. Jastržebki (Rada-mes), g. Križaj (Ramphis), g. Lesić (kralj), g. Kondracki (Amonasro). — V nedeljo, 4. januarja popoldne se poje pri zelo znižanih cenah Massenetova opera »Madenin žongler«, da se omogoči tudi zunanji gostom slišati to krasno in zanimivo noviteto. Glavno vlogo žonglerja poje g. Jastržebki. — V nedeljo zvečer pa se poje Bizetova popularna opera »Carmen« z go. Horvatovo v naslovni vlogi in z go. Irmo Polakovo v vlogi Micaele; Joseja poje g. Low-czynski in Escamilla g. Jos. Križaj. — Vstopnice se dobivajo od danes nadalje v trafiki ge. Češarkove. Opozarjamo, da se sedeži nikomur ne hranijo rezervirani, nego jih je treba takoj plačati in s seboj vzeti. Prodanih sedežev in lož blagajnica ne sprejema nazaj. Paziti je na datume, ki so tiskani na vstopnicah, da se predstave ne zamenjujejo. Zunanji naročniki prostorov naj se obračajo pisмено na blagajničarko s priloženo dopisnico za odgovor.

Zveza dramatičnih društev prične izdajati »Talijsko«, ki bo izhajala (v snopičih) v nedoločenih terminih, vsaj po petkrat do šestkrat na leto. Obseg snopiču 5 do 6 pol; format 25. snopiču »Talijsko«, tiskal A. Gaberšček v Gorici; tisk ravno isti; ovitek malo trši kakor pri imenovanem zvezku; posamezne pole morajo biti sešite in ne z žico spete; število iztisov 1000. Slovenske tiskarne, ki bi prevzele to delo, blagovolijo naj poslati predsedstvu Zveze dramatičnih društev svoje ponudbe do vključno 5. januarja 1914 in priložiti vzorec papirja. Ponudbe je nasloviti na Zvezo dramatičnih društev v Ljubljani, Mestni trg 17, II. Prvi zvezek bi moral iziti že tekom februarja 1914, nadaljnji zvezki (4 do 5) pa do 1. oktobra. Ustna pojasnila daje predsednik Zveze, mag. komisar Fr. Govekar v Ljubljani.

Umetnost.

Ipavčeva koncerta »Glasbene Matice« v dneh 5. in 6. januarja 1914 bosta po nekdanj krasno uspelem Gallusovem koncertu »Glasb. Matice« prva slovenska zgodovinska koncerta. V svojih bogatih, zgodovinsko zanimivih sporedih nudila bodeta krasen pogled in pregled v razvoj slovenske pesmi in glasbe za več kakor pol stoletja nazaj. Najstarejša, nad 65 let stara skladba, ki se bo v teh koncertih izvajala, je bila še pred letom 1848. zložena, to je pesem »Za slovo«, ki jo je zložil najstarejši brat naših skladateljev v mladi dobi 34 let, leta 1849. umrl, velenadarjeni dr. Alojzij Ipavc. Pel bo to pesem na II. koncertu g. Josip Rijavec. Benjamin in Gustav Ipavc sta za več kot pol stoletja glavna reprezentanta slovenskega petja in glasbe. Značaj, izraz, milina, lepota, jasnost, globok v srce segajoč čut in zdrave forme njihovih skladb so pristno-slovenski narodni. O Ipavčevih skladbah se mora reči: to je naše — slovensko — narodno — zdravo — za nas klasično. Benjamin je prvi klasik slovenske glasbe, v pesmi »slovenski Schubert«; Gustav pa najpriljubnejši ljudski skladatelj slovenski. Oba neumrljiva ljubljena slovenskega naroda. Lahko se reče: kar je Prešeren naš poeziji, to sta brata Ipavc slovenski glasbi. Udarila sta ob začetku kulturnega gibanja slovenskega pravo struno in ta struna odmeva v srcu vsakega Slovenca. — Pevski zbor »Glasb. Matice« bo v koncertih izvajal 8 moških in 6 mešanih zborov. Moški zbor zapoje pri prvem nastopu 6 najstarejših pesmi, tri zbere iz prve mladinski dobe Benjaminove: 40 let staro »Brezi jadra« (zložena 1873), 50 let staro »Vojaška« (iz 1863) in 62 let staro, večno lepo skladbo »Domovini« (Bodi zdrava domovina, katero je 23letni Benjamin zložil leta 1852.), dalje 3 zbere iz srednje dobe Gustavove: 29 let staro, priljubljeno pesem »V mraku« (1885), 32 let staro »Slovenec sem« (1882) in 40 let staro, večnolepo »Danica« (1873). To so skladbe, katerih vsaka ima svojo zgodovino v probuji Sloven-cu.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Pozna pomoč je vendarle še boljše nego nobena. Četudi gre pri hitri pomoči urneje, je pa vendar tudi pri zastarelih revnatičih bolečinah, pri protinu, nevralgijah, bode-nju ali trganju dosti upanja, da se zla rešimo, bolečine ustavimo in ude zopet napravimo prožne in sveže. Za to je pa treba Fellerjevega bolečine tolažečega rastlinskega esenčnega fluida z zn. »Elsafluid«. Govorimo po lastni izkušnji in ga lahko priporočamo najtopleje. Pristen se dobi samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 238 (Hrvaško), kjer obenem lahko naročimo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa kroglice«, 6 škatlic za 4 kro-ne, medtem ko Fellerjevega fluida stane 12 steklenic 5 K franco. Oba pomočka bi morali imeti pri vsaki hiši, ker sta zanesljiva domača lekarna.

Soboto 3. do četrta 7. jan.

„Vladarica Nila“

po izreku strokovnjakov največje umetniško delo kinematografije, ki se je dosedaj videlo 15000 sodelujočih, 5 delov, 2 uri predvajanja. Predstave ob 3., 5., 7., 9., v nedeljo ob 10¹/₂. Mladini dostopno. Zvišane cene. Pred tem „V zastopstvu“ veselogra dva dela.

Liliskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Děčín n. L.

ostane prejkoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neuprljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznana pisma. Dobiva se po 8c h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijna krema »Manera« čudovita za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske borze 29. decembra 1913.

Maloznačajni papirji.	Dinarji	Blagovci
4% majeva renta	82.60	82.80
4 1/2% srebrna renta	86.05	86.25
4% avstr. krona renta	83.40	83.60
4% ogr.	82.35	82.55
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	85.30	86.30

Srečke.	445—	455—
Srečke iz l. 1860 1/2	689—	701—
„ „ 1864	289.50	299.50
„ tiske	287—	297—
„ zemeljske I. izdaje	244.75	254.75
„ „ II.	229—	239—
„ ogrske hipotečne	475—	485—
„ dun. komunalne	477—	487—
„ avstr. kreditne	62—	66—
„ ljubljanske	53.25	57.25
„ avstr. rdeč. križa	31.75	35.75
„ ogr. „	26.75	30.75
„ bazilika	229.75	232.75
„ turške	—	—

Valute.	413—	413—
Ljubljanske kreditne banke	631.25	631.25
Avstr. kreditnega zavoda	516.50	517.50
Dunajske bančne družbe	103.10	104.10
Južne železnice	707—	708—
Državne železnice	790—	791—
Alpine-Montan	334—	336—
Češke sladkorne družbe	274.50	275.50
Zlivoskanske banke	—	—

Valute.	11.38	11.42
Cekini	117.60	117.80
Marke	95.20	95.40
Franki	94.70	94.90
Lire	252.50	253.50
Rubli	—	—

Meteorološko poročilo.

dec.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	737.9	5.2	sr. jzah.	oblačno
27.	9. zv.	736.7	4.3	sl. svzh.	„
28.	7. zj.	732.1	5.1	sl. jzah.	„
„	2. pop.	727.0	6.3	sr. jzah.	dež
„	9. zv.	722.3	8.5	p. m. jzah.	oblačno
29.	7. zj.	717.3	5.1	sr. svzh.	dež

Srednja temperatura sobote 2.7°, norm. —2.5°, nedelje 6.6°, norm. —2.6°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 5.2 mm.

Potrtim srcem naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša prelubla hčerka, sestra oziroma svakinja

Marlenka

danes ob 9. uri zjutraj v 19. letu svoje starosti nenadoma v Gospodu zaspala.

Pogreb drage ranjce bo v torek, dne 30. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšno pokopališče. 4682

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Radečah. 4682

Radeče pri Zidanem mostu, dne 28. decembra 1913.

Dr. Alojzij Homan, Alojzija Homan, starši.

Vida Krisper roj. Homan, Darinka Homan, sestri. — Anton Krisper, svak.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu naznanja vsem starejšim in tovarišem, da nam je 26. grudnia 1913. nemila smrt ugrabila našega predragega tovariša, gospoda

Josipa Kandušerja

cand. jur.

Blag mu spomin!

GRADEC, dne 28. grudnia 1913.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti in boleznih naše iskreno ljubljenice hčerke ozi. sestrice gospodice

Hedvike Singer

se vsem dragim sorodnikom in prijateljem prisrčno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa izrekamo za mnogobrojno častice spremstvo drage pokojnice k večnemu počitku, ter vsem darovalcem prekrasnega cvetja.

LJUBLJANA, 29. decembra 1913.

Zalujoči ostali.

Kavarna z restavracijo

z lepimi pripravnimi prostori v večjem industrijskem kraju, kjer so c. kr. uradi se da takoj ali pozneje v najem.

Kavcija 500 kron. Istotam so oddati tudi večji ali manjši prodajniški prostori. Pismene ponudbe na upravnishvo »Slov. Nar. pod šifro: 500/4679«.

Zavod za pohištvo

Fran Doberlet v Ljubljani, Frančiškanska ulica 8

priporoča pohištvo vsake vrste solidne izvršitve in po nizki ceni.

Rdeče desertno vino,

pristna kapljica s Pelješca. 4237

Samotok 92 vin., hl 78 K. Močnejše vino Bogatin 1 K 12 vin. Naročilom po dopisnici sledi v Ljubljani brezplačna dostava od 2 l dalje.

M. Zerjav, Streliška ul. št. 32.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Fant, 16 let star, krepke postave, ki ima posebno veselje in spretnost do ključavničarske stroke, išče mesta kot

učenec

pri dobrem mojstru na deželi ali tudi v mestu. — Prijazne ponudbe na naslov: Anton Boršnjak, Zatična. 4680

Iščem mladega

sodarja

kateri se pri mehi lahko izuči kletarstva. — Nadalje rabim 4627

gozdnega manipulanta

kateri bi nadzoroval 10 parov lastnih konj. — Sprejme se tudi več

delavcev,

kateri znajo pri hlohah po gozdu delati.

Ponudbe na A. Kajlež, vinska trgovina in parna žaga Kočevje.

Razglednice

umetniške,

in

pokrajinske

se dobe vedno

v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica 7.

LUIGI CALCO: CERKVENE MIŠI

POVEST IZ SEDA-NJOSTI.

Kniga se dobiva v „Narodni knjigarni“ v Prešernovi ulici v Ljubljani in stane broširana 2 kroni, vezana 3 K 20 v. s pošto 20 vinarjev več.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštine prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::

za dame in deklice

bluze, modno blago, sukno, platno, garniture, preproge, šerpe, rute, pletl.

DRUŽBA „P. WERNIG“ BOROVlje, KOROŠKO.

LOVSKE PUŠKE.
STRELJIVO. PO-
PRAVILA. REVOL-
VERJI. ITD. ITD.
CENIK 1913.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

8-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Topllice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osební vlak na Skofje Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Topllice.

3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-48 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Vllissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-52 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Topllice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-33 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.

5-31 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-18 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenic, Radovljice, Kranja, Skofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-16 po noči. Osební vlak iz Straže-Topllice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-31 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Prodajalka Vizitnice

v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.

se išče takoj v trgovino, oddelek z moškimi klobuki. Prednost ima tista ki je že bila v trgovini s klobuki. Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda«

Kavarna

vso noč
odprta

LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Postrežba točna! Cene solidne!

Prva največja

domača in eksportna trdka!

Zalagatelj c. kr. armade, vojne mornarice, domobrancev itd.

Glavni zastopnik največjih tovarn ur v Svici

Pripoznano najboljšo

švicarske ure, Schaffhausen ure, Omega ure itd.

Najbogatejša zaloga brilantnih in drugih

prstanov, uhanov, verižic, zapestalc itd.

Namizno orodje. — Brasní nastavki iz

srebra itd. itd.

Najnovejši cenik brezplačno.

Novoletna inventurna prodaja.

Ker je preostalo mnogo blaga, se bode radi generalne inventure razprodajalo po najnižjih cenah, n. pr. zimske suknje prej K 40—, do K 50—, sedaj K 20— do K 24—, moderni raglani in obleke prej K 30— do K 60— sedaj K 15— do K 25—. Istotako se prodaja damska konfekcija pod polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC, MESTNI TRG 5—6.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preiskati. — Ne zamudite toraj vposlati svoje kolo v pregled podpisani trdki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila.

Vsako pri nas popravljeno kolo se na željo brezplačno hrani do spomladi v naših nalašč za to primernih prostorih.

KARL CAMERNIK & Ko. Spec. trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža. LJUBLJANA.

Dobro ohranjen
pianino in kratek klavir
se ceno prodasta. 4689

Radeckega cesta št. 2/1.

Dobro okranjen
pletilni stroj
se ceno prodaja. 4599

Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

Dajem v najem
posestvo z gostil. obrtjo

pri Sv. Luciji, pošta Begunje na Gorenj. Redi se lahko 4 govedi in 5 praščev.

Več pove Franc Peternelj, h. št. 7, istotam. 4690

Izprašanega kurjača

sprejme takoj Andrej Ravan, parna žaga, Col pri Vipavi. Oferenti naj dopsljejo dokaz usposobljenosti ter spričevala o dosedanjem službovanju ali pa naj se osebno zglasijo. Prednost imajo neoženjeni. Plača po dogovoru. 4681

Naznanilo.

Radi obillega poslovanja prve dni po novem letu ne bodo se

odpirali domači hranilniki in iz njih sešteval denar, vendar se bodo izplačevale uloge na knjižice, ki so v zvezi z domač. hranilniki.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske.

Sveže prav dobre 4022

jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prekažalec, Stari trg št. 19, Ljubljana.

Sladin je znamka za Sladni čaj!

Doktor pl. Trnkoczy-ja Sladni čaj je prazvir vseh sladnih izdelkov in da kri, moč, zdravje.

Za dojenčke je Sladin kot redilno sredstvo varuh otrok. Za vsacega bolnika izvir zdravja.

Da odraslim bolnim kakor zdravim okusen, redilni zdravilni zajtrk. Poraba Sladina prihrani v gospodinjstvu 50% na denarju, 2/3 na mleku, polovico na sladkorju. Vse te koristi potrjujejo vsakdanja zopetna naročila. 1/4 kg za 60 vin. se deli tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 krone franko.

Glavne zaloge so v lekarnah TRNKOCZY: na Dunaju Josefstadtstrasse 25, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse 109, v Gradcu Šackstrasse 4, v Ljubljani lekarna Trnkoczy, zraven rotozla.

Zena lastnika te lekarne je zgnojila svojih 8 zdravih otrok s Sladinom.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

Zlvalna zveza z Ameriko.

Delniška glavnica K 8,000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žiro in tekoči račun.

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga.

Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-kredit. — Borzna naročila. — Inkaso.